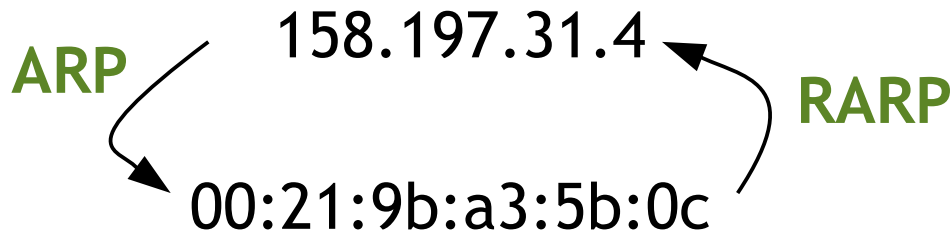
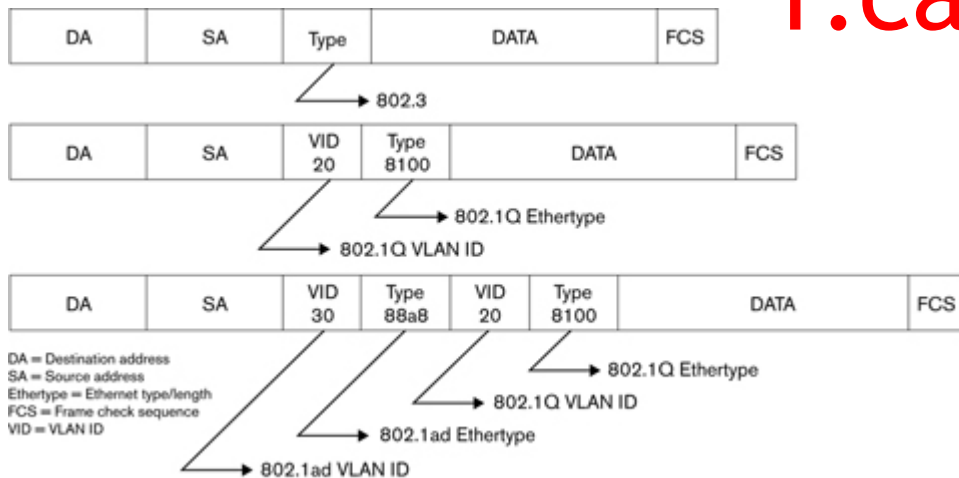

9. prednáška

Spojová vrstva 1. část

Prehľad prednášky

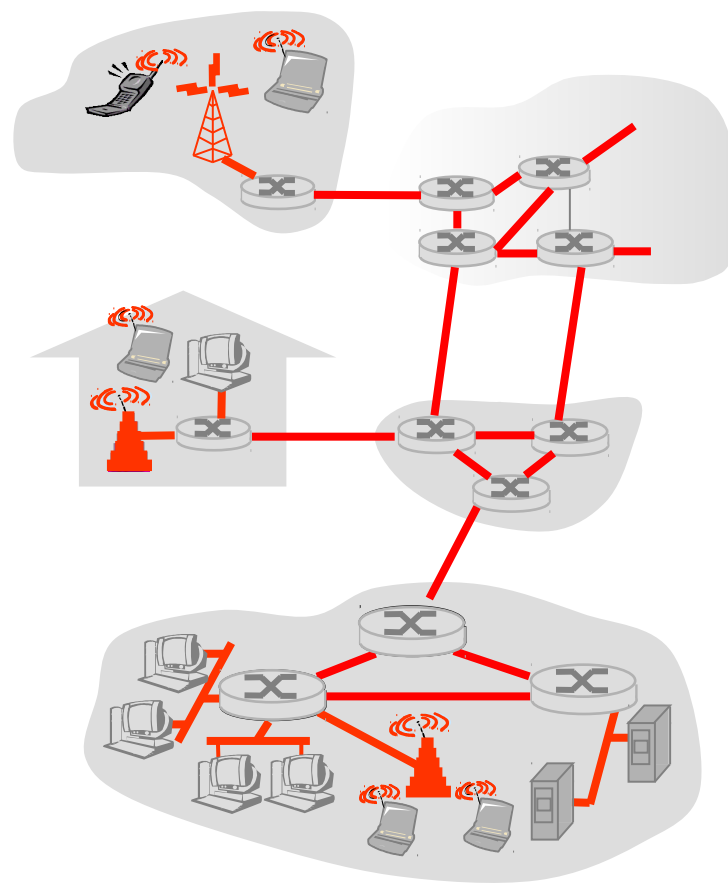
- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Spojová vrstva: úvod

Terminológia:

- ❑ stanice a smerovače sú **uzly**
- ❑ komunikačné kanály, ktoré spájajú príľahlé uzly napojené na ne, sú **spoje**
  - ❖ drôtové spoje
  - ❖ bezdrôtové spoje
  - ❖ LAN
- ❑ paket z pohľadu druhej vrstvy sa nazýva **rámec** (frame), zaoberá datagram

spojová vrstva má za úlohu dopraviť datagram z jedného uzla na druhý príľahlý uzol prostredníctvom spoja

Spojová vrstva: prenos datagramu rámcami

- ❑ datagram je na ceste prenášaný rôznymi technológiami spojovej vrstvy a rôznymi typmi spojov:
  - ❖ napr. koaxiálny kábel na prvom spoji, WiFi na poslednom
- ❑ každá technológia spojovej vrstvy môže poskytovať iné služby
  - ❖ napr. môže poskytovať potvrdzovaný prenos dát

Analógia

- ❑ cesta z Košíc na Lomnický štít
  - ❖ autobus: z UPJŠ na stanicu v Košiciach
  - ❖ vlak: z Košíc do Popradu
  - ❖ električka: z Popradu do Tatranskej Lomnice
  - ❖ lanovka: z Tatranskej Lomnice na Lomnický štít
- ❑ človek = datagram siet'. vrstvy
- ❑ úsek cesty = spoj
- ❑ druh prepravy po spoji = technológia spojovej vrstvy
- ❑ naplánovanie trasy = smerovací algoritmus
- ❑ prestupné stanice = smerovače

Možné služby spojovej vrstvy

❑ *vytváranie rámcov, prístup k spoju:*

- ❖ zabaľuje datagram do rámca, pridáva hlavičku a chvost
- ❖ ak je zdieľaný spoj, zisťuje, kedy má komunikovať
- ❖ na identifikáciu zdroja a cieľa používa “MAC” (hardvérové, fyzické) adresy
  - rôzne od IP adres!

❑ *potvrdzovaný prenos medzi príľahlými uzlami*

- ❖ spôsob, ako to dosiahnuť, sme sa už naučili na transportnej vrstve
- ❖ málokedy sa používa na spojoch s nízkou mierou chybovosti (optika, krútené dvojdrôty)
- ❖ užitočný pre bezdrôtové spojenia: vysoká chybovosť

Možné služby spojovej vrstvy

❑ *kontrola toku dát:*

- ❖ kontrola pretečenia zásobníka príjemcu

❑ *odhaľovanie chýb:*

- ❖ chyby spôsobené útlmom signálu, rušením
- ❖ príjemca zistí prítomnosť chýb v rámci:
  - požiada odosielateľa o preposlanie alebo zahodí rámeč

❑ *oprava chýb:*

- ❖ príjemca identifikuje *a opraví* bitové chyby bez opätovného preposlania

❑ *half-duplex a full-duplex*

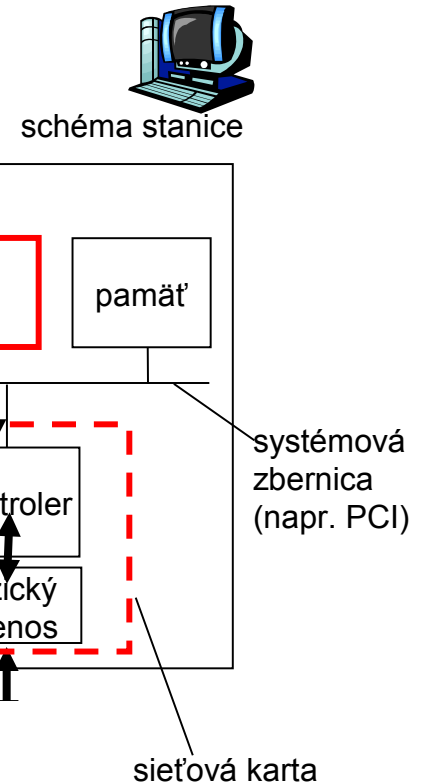
- ❖ s half duplexom môžu uzly na koncoch spoja odosielať daným spojom (obidvoma smermi), ale nie v rovnakom čase

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

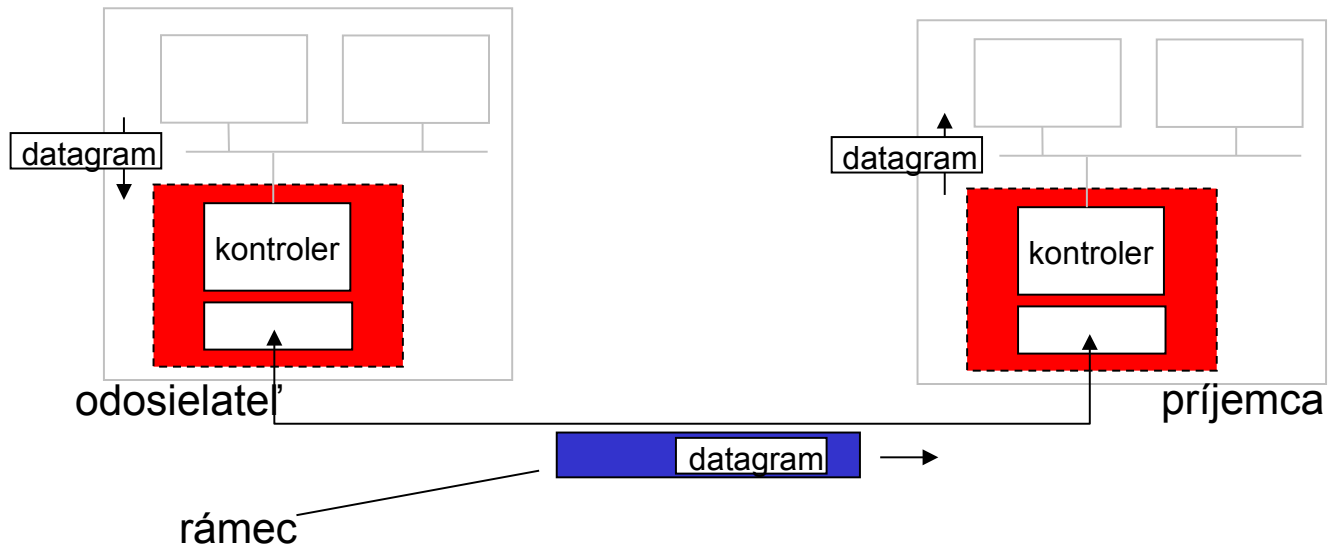
Kde je implementovaná spojová vrstva?

- na každej stanici, na každom rozhraní smerovača, vo switch-och
- v sieťovej karte (sieťový adaptér)
  - ❖ Ethernetová karta, PCMCIA karta, WiFi karta
  - ❖ implementuje vrstvu sieťového rozhrania (spojová + fyzická)
  - ❖ pripojená na systémovú zbernicu počítača
- kombinácia hardvéru, softvéru a firmvéru

Komunikácia so sieťovým adaptérom

□ odossielateľ:

- ❖ zabalí datagram do rámca
- ❖ pridá kontrolu chýb, spoľahlivý prenos dát, kontrolu toku dát, ...

□ príjemca:

- ❖ zisťuje chyby, rieši kontrolu toku dát, ...
- ❖ extrahuje datagram, pošle ho vyššej vrstve na spracovanie

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ **Odhaľovanie chýb**
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Odhaľovanie chýb

- ❑ Do rámca sa pridajú extra kontrolné bity na kontrolu a prípadne aj na opravu chýb
- ❑ Kontrola môže zahrnúť aj hlavičku rámca
- ❑ Odhaľovanie chýb nie je 100% spoľahlivé!
  - ❖ príjemcovi môžu niektoré chyby uniknúť, ale zriedkakedy
  - ❖ čím viac kontrolných bitov, tým lepšia detekcia a väčšia možnosť opravenia chyby

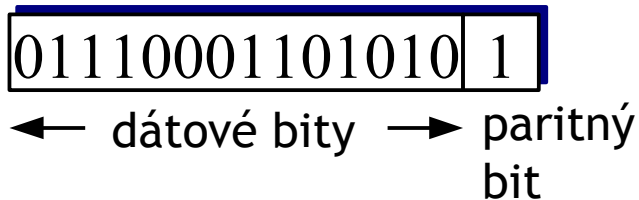
Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Kontrola parity

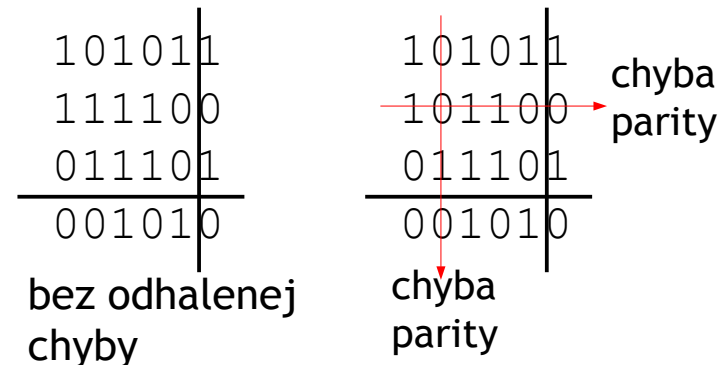
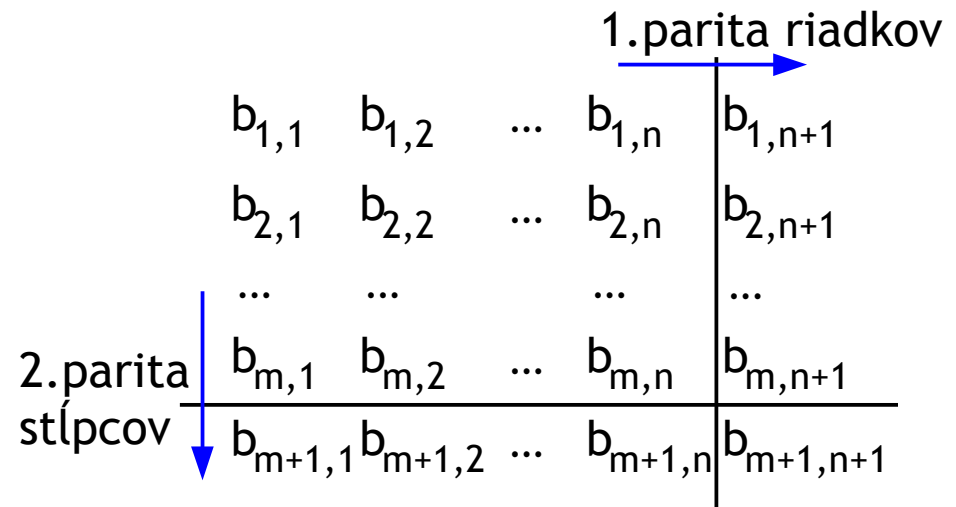
Jeden paritný bit:

Odhalí nepárny počet bitových chýb

Bloková parita bitov:

- odhalí viac chýb
- opraví jednu bitovú chybu

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ **kontrolný súčet**
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Kontrolný súčet

Použitie: v transportnej vrstve (náročné pre hardvérovú implementáciu)

Odosielateľ:

- ❑ berie obsah segmentu ako postupnosť 16 bitových čísiel
- ❑ kontrolný súčet: invertovaný súčet všetkých čísiel bez prenesených bitov
- ❑ odosielateľ vloží kontrolný súčet do hlavičky segmentu

Príjemca:

- ❑ vypočíta súčet prijatého segmentu ako postupnosti 16 bitových čísiel a kontrolný súčet
- ❑ ak je vo výsledku aspoň jedna nula, odhalili sme chybu
- ❑ ak má výsledok samé jednotky, tak sa žiadna chyba neodhalila (ale môže tam byť)

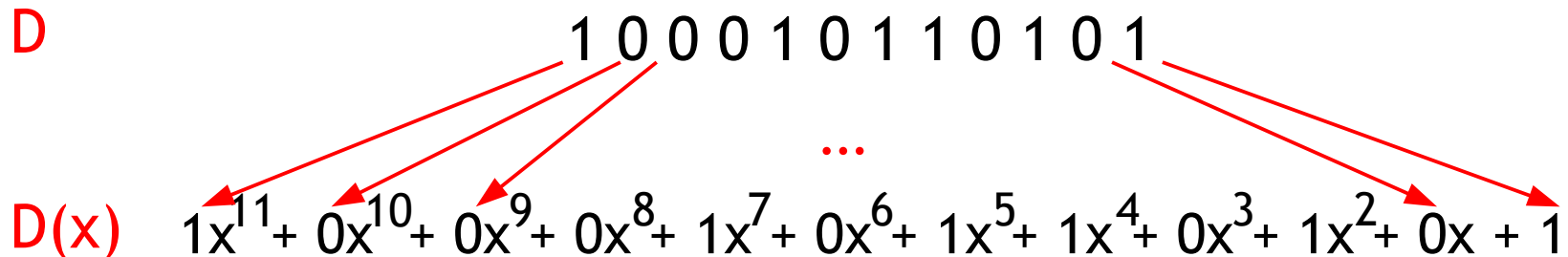
Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ **CRC**
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

CRC: Cyclic Redundancy Check

- ❑ = zvyšok po delení cyklickým polynómom nad koeficientami zvyškovej triedy modulo 2
- ❑ cyklický polynóm nad koeficientami modulo 2 je taký, že koeficienty sú 0 alebo 1
- ❑ na dátové bity **D** sa pozeráme ako na koeficienty takeého cyklického polynómu **D(x)**

CRC: matematický pohľad

- ❑ vezmeme vopred dohodnutý kontrolný polynóm $G(x)$ stupňa r
- ❑ vezmeme “dátový polynóm” $D(x)$ vynásobený x^r
- ❑ delíme $D(x) \cdot x^r$ kontrolným polynómom $G(x)$ nad číslami modulo 2 a zistíme zvyšok po delení $R(x)$

majme dáta $D = 1\ 0\ 1\ 0\ 1$

majme $G(x) = 1x^3 + 1x + 1$

$$D(x) \cdot x^3 = (1x^4 + 0x^3 + 1x^2 + 0x + 1) \cdot x^3$$

počítame $(1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 0x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x + 0) : (1x^3 + 0x^2 + 1x + 1)$

CRC: matematický pohľad

- delíme $D(x) \cdot x^r$ kontrolným polynómom $G(x)$ nad číslami modulo 2 a zistíme zvyšok po delení $R(x)$

$$\begin{array}{r} (1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 0x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x + 0) : (1x^3 + 0x^2 + 1x + 1) = x^4 \\ + (1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 1x^4) \\ \hline 1x^4 \end{array}$$

- nad číslami modulo 2 sú operácie plus, mínus aj XOR rovnaké

$$0 + 0 = 0$$

$$0 - 0 = 0$$

$$0 \text{ XOR } 0 = 0$$

$$0 + 1 = 1$$

$$0 - 1 = 1$$

$$0 \text{ XOR } 1 = 1$$

$$1 + 0 = 1$$

$$1 - 0 = 1$$

$$1 \text{ XOR } 0 = 1$$

$$1 + 1 = 0$$

$$1 - 1 = 0$$

$$1 \text{ XOR } 1 = 0$$

CRC: matematický pohľad

- delíme $D(x) \cdot x^r$ kontrolným polynómom $G(x)$ nad číslami modulo 2 a zistíme zvyšok po delení $R(x)$

$$\begin{array}{r}
 (1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 0x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x + 0) : (1x^3 + 0x^2 + 1x + 1) = x^4 + x \\
 + (1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 1x^4) \\
 \hline
  1x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x \\
 + (1x^4 + 0x^3 + 1x^2 + 1x) \\
 \hline
  1x^3 + 1x^2 + 1x
 \end{array}$$

CRC: matematický pohľad

- delíme $D(x) \cdot x^r$ kontrolným polynómom $G(x)$ nad číslami modulo 2 a zistíme zvyšok po delení $R(x)$

$$\begin{array}{r}
 (1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 0x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x + 0) : (1x^3 + 0x^2 + 1x + 1) = x^4 + x + 1 = Q(x) \\
 + (1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 1x^4) \\
 \hline
  1x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x \\
 + (1x^4 + 0x^3 + 1x^2 + 1x) \\
 \hline
  1x^3 + 1x^2 + 1x + 0 \\
 + (1x^3 + 0x^2 + 1x + 1) \\
 \hline
  1x^2 + 0x + 1 = R(x)
 \end{array}$$

- vypočítali sme $\frac{D(x) \cdot x^r}{G(x)} = Q(x) + \frac{R(x)}{G(x)}$

- pošleme $D(x) \cdot x^r + R(x) = 1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 0x^4 + 1x^3 + 1x^2 + 0x + 1$

CRC: matematický pohľad

- delíme $D(x) \cdot x^r$ kontrolným polynómom $G(x)$ nad číslami modulo 2 a zistíme zvyšok po delení $R(x)$

$$(1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 0x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x + 0) : (1x^3 + 0x^2 + 1x + 1) = x^4 + x + 1 = Q(x)$$

$$+(1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 1x^4)$$

$$1x^4 + 1x^3 + 0x^2 + 0x$$

$$+(1x^4 + 0x^3 + 1x^2 + 1x)$$

$$1x^3 + 1x^2 + 1x + 0$$

$$+(1x^3 + 0x^2 + 1x + 1)$$

$$1x^2 + 0x + 1 = R(x)$$

- vypočítali sme $\frac{D(x) \cdot x^r}{G(x)} = Q(x) + \frac{R(x)}{G(x)}$

- pošleme $D(x) \cdot x^r + R(x) = 1x^7 + 0x^6 + 1x^5 + 0x^4 + 1x^3 + 1x^2 + 0x + 1$

výpočet nad binárnymi číslami:

$$10101000 : 1011 = ?$$

$$\text{xor } \underline{1011}$$

$$0001100$$

$$\text{xor } \underline{1011}$$

$$01110$$

$$\text{xor } \underline{1011}$$

$$0101$$

pošleme: 10101101

CRC: u prijímateľa

- vypočítali sme $\frac{D(x) * x^r}{G(x)} = Q(x) + \frac{R(x)}{G(x)}$
- pošleme $D(x) * x^r + R(x)$
- u príjemcu počítame (plus a mínus fungujú rovnako):

$$\frac{D(x) * x^r + R(x)}{G(x)} = Q(x) + \frac{R(x)}{G(x)} + \frac{R(x)}{G(x)} = Q(x)$$

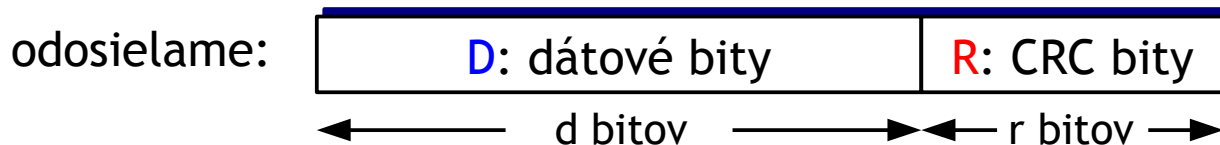
- dostávame výsledok bezo zvyšku
- ak predsa máme zvyšok, odhalili sme chybu

výpočet nad binárnymi číslami:

$$\begin{array}{r} 10101101 : 1011 = ? \\ \text{xor } \underline{1011} \\ 0001110 \\ \text{xor } \underline{1011} \\ 01011 \\ \text{xor } \underline{1011} \\ 0000 - \text{zvyšok OK} \end{array}$$

CRC: implementácia

- reálne posielame iba koeficienty polynómov a zvyšku

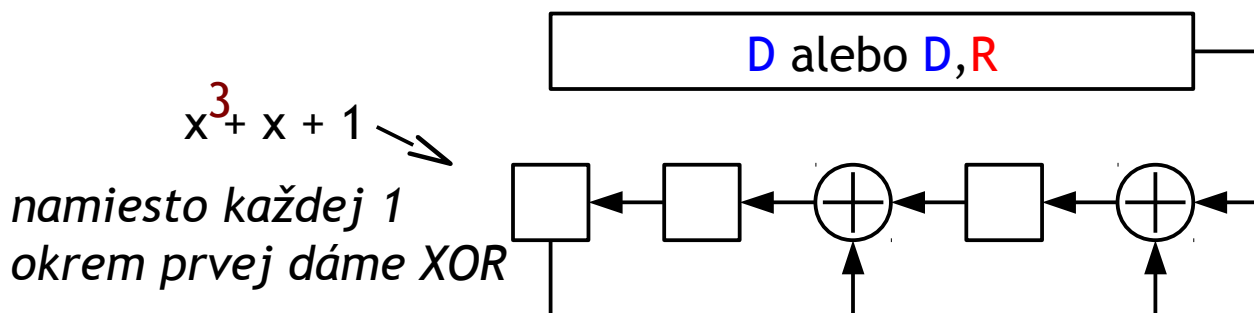

matematically: $D * 2^r + R$

v tomto prípade platí aj: $D * 2^r \text{ XOR } R$

posun D o r miest doľava
a namiesto pridaných núl
skopírovanie R

- implementácia výpočtu zvyšku cez posuvné registre a XOR
  - ❖ ľahko realizovateľné hardvérovou implementáciou

CRC: všeobecne

- ❑ vie odhaliť všetky zhluky chýb menšie ako $r+1$ bitov
- ❑ **CRC-16**
  - ❖ $x^{16} + x^{15} + x^2 + 1$
- ❑ **CRC-32**
  - ❖ $x^{32} + x^{26} + x^{23} + x^{22} + x^{16} + x^{12} + x^{11} + x^{10} + x^8 + x^7 + x^5 + x^4 + x^2 + x + 1$
  - ❖ zhluky chýb dlhšie ako 32 bitov odhalí s pravdepodobnosťou 99,99999998%
  - ❖ používané v Ethernete (IEEE 802.3)

Prehľad prednášky

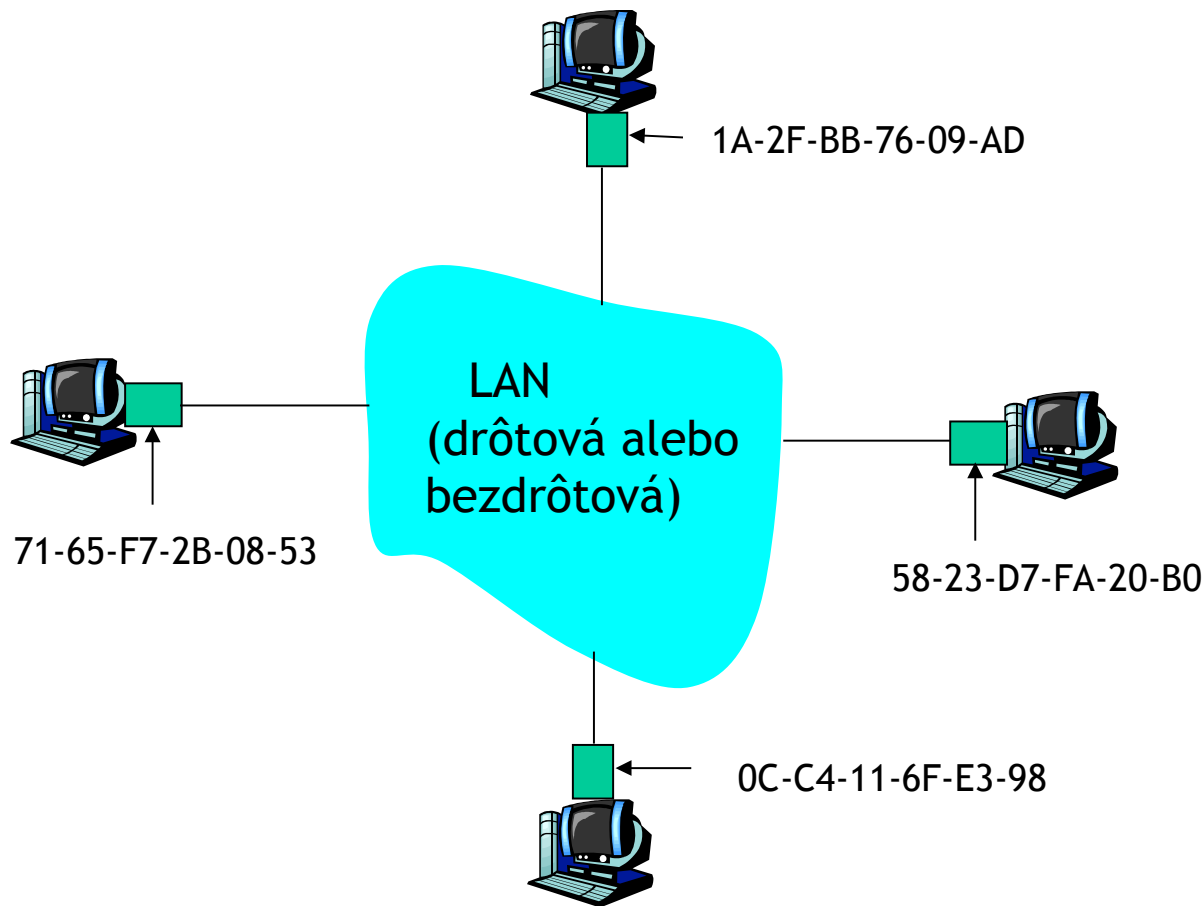
- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

MAC adresy

- MAC = media access control
- IP adresy:
  - ❖ adresy sieťovej vrstvy
  - ❖ používané na dopravenie datagramu do správnej siete
- MAC (fyzická, hardvérová, ethernetová) adresa:
  - ❖ použitie: *dopraviť rámec z jedného sieťového adaptéra k inému v rámci tej istej siete*
  - ❖ 48 bitová MAC adresa
    - napálená v ROM sieťovej karty, často aj softvérovo nastaviteľná

MAC adresy

každý sieťový adaptér má jedinečnú MAC adresu

Broadcastová adresa =
FF-FF-FF-FF-FF-FF
Multicastová adresa =
33-33-(koniec) IP

 = sieťový adaptér

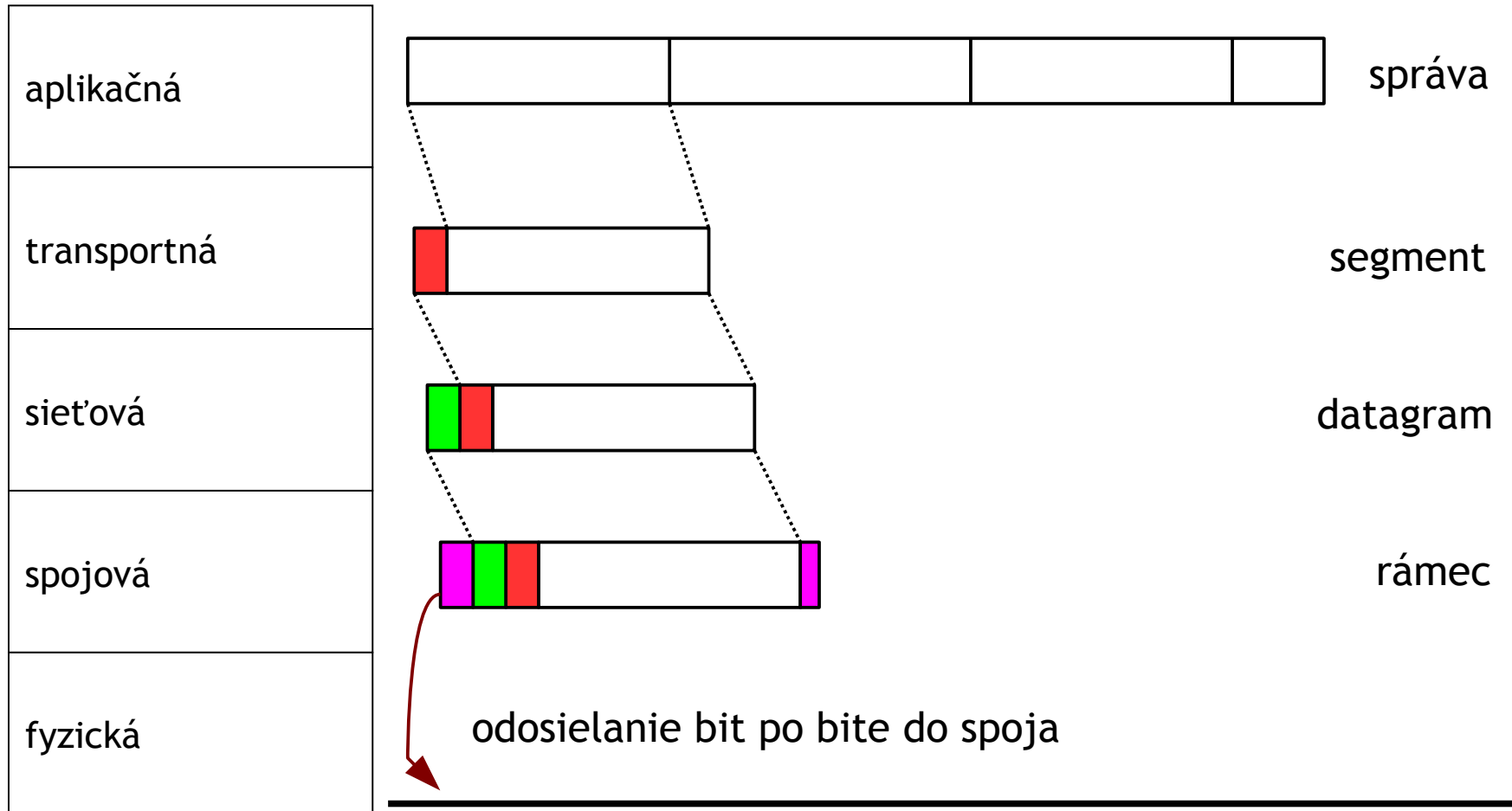
MAC adresy

- ❑ MAC adresy rozdeľuje IEEE
- ❑ výrobca sieťových kariet si zakúpi časť množiny MAC adries, aby sa zabezpečila jedinečnosť
- ❑ analógia:
  - (a) **MAC adresa**: rodné číslo
  - (b) **IP adresa**: poštová adresa
- ❑ MAC adresa je prenositeľná
  - ❖ jedna sieťová karta sa môže presúvať z jednej siete do inej
- ❑ IP adresy sú hierarchické, t.j. nie prenositeľné
  - ❖ adresa je závislá na sieti, v ktorej je sieťová karta zapojená
  - ❖ platí pre globálne unicastové IP adresy

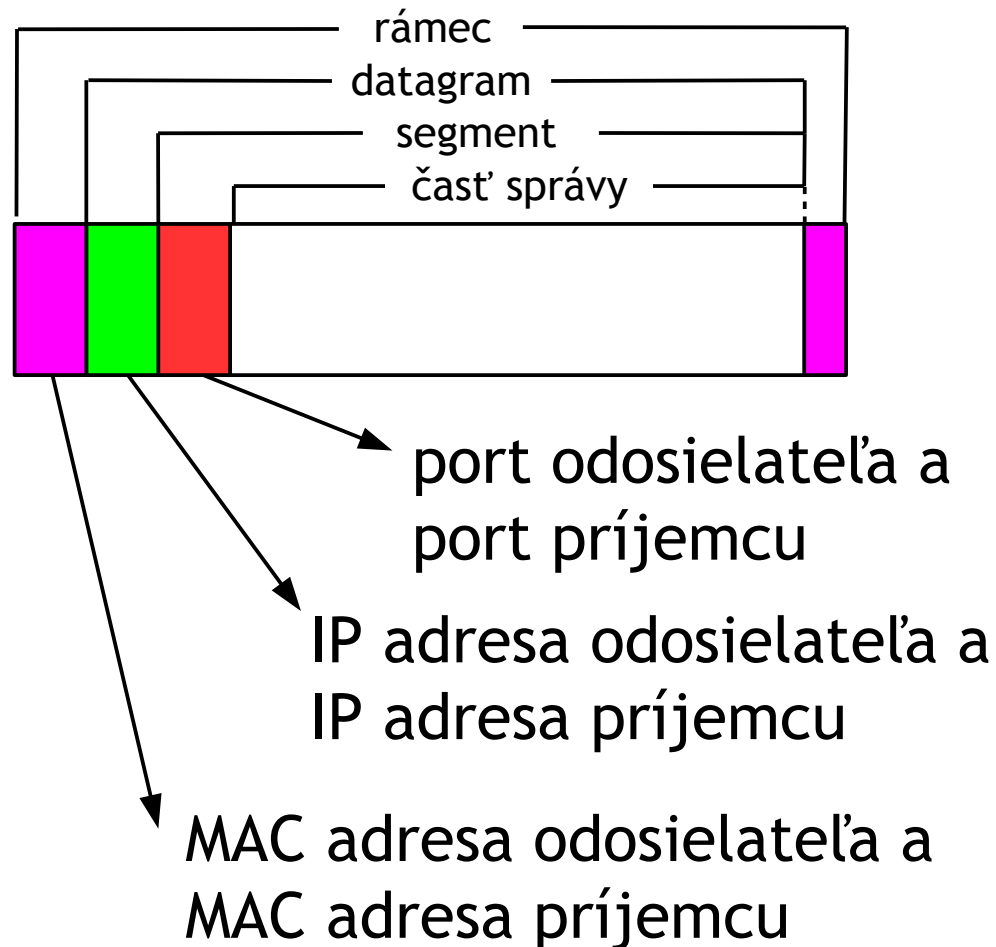
Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ **Rámec Ethernetu 802.3**
- ❑ Siet'ové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Tvorba paketu

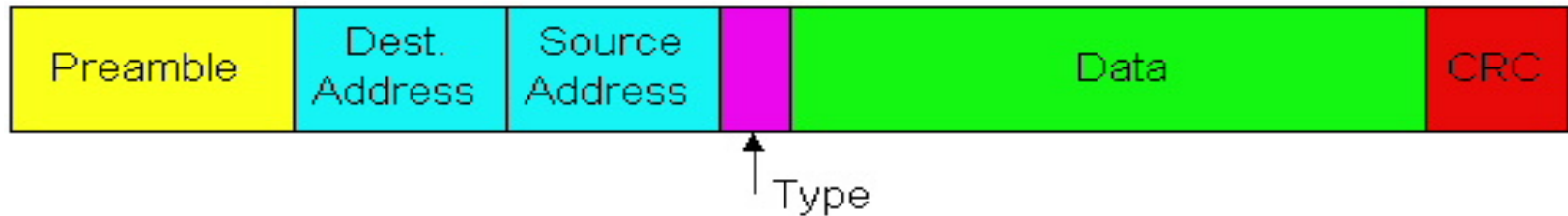
Adresovacie údaje v pakete

Ethernetový rámec (IEEE 802.3)

Odosielajúci adaptér zabaluje IP datagram (alebo iný paket sieťovej vrstvy) do **ethernetového rámca**

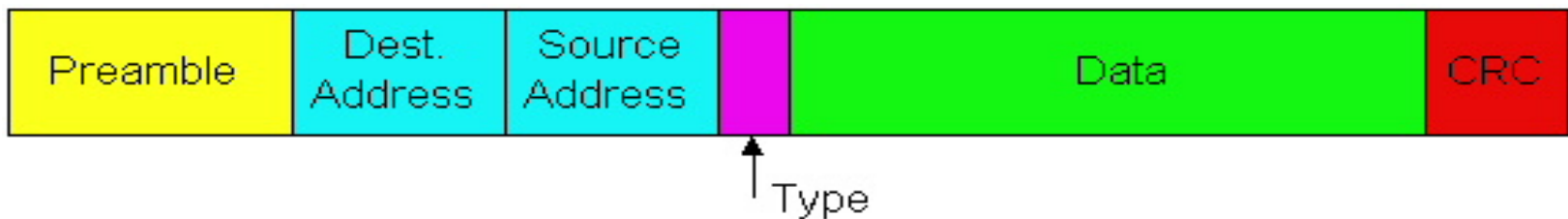

Preamble (preambula):

- ❑ 7 bajtov s hodnotou 10101010 a nakoniec ešte jeden bajt s hodnotou 10101011
- ❑ použitie na synchronizáciu hodín adaptérov odosielateľa a príjemcu

Ethernetový rámec

- ❑ **Adresy:** 6 bajtov
  - ❖ ak adaptér dostane rámec pre jeho cieľovú adresu, alebo jeho multicastovú adresu, alebo s broadcastovou adresou, pošle dáta sieťovej vrstve
  - ❖ inak sa rámec zahodí (výnimkou je promiskuitný mód)
- ❑ **Type:** identifikuje typ prenášaných dát (väčšinou IP, ale môže byť aj Novell IPX, AppleTalk, ARP, ...)
- ❑ **CRC:** ak kontrola odhalí chybu, rámec sa zahodí

Ethernet 802.3: nespoľahlivý, bez spojenia

- ❑ **bez spojenia:** žiadne nadväzovanie spojenia medzi sieťovými adaptérmi
- ❑ **nespoľahlivý:** prijímajúci adaptér neposiela kladné ani záporné potvrdenia
  - ❖ rámce sa môžu zahodiť (zlé CRC)
  - ❖ o preposlanie sa môže postarať napríklad TCP

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ **Sieťové protokoly ARP a RARP**
  - ❖ **ARP a NDP tabuľka**
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Čo určiť ako cieľovú MAC adresu?

- ❑ Príjemca rámca **MUSÍ byť v našej sieti**
- ❑ Od používateľa/aplikácie dostaneme:
  - ❖ IP adresu cieľa, alebo
  - ❖ doménové meno cieľa → IP adresa cez DNS
- ❑ Sieťová vrstva číta **smerovaciú tabuľku**, aby zistila, cez ktoré rozhranie (sieťovú kartu) bude posielat'

cieľ	maska	brána	rozhranie
200.23.24.0	255.255.255.0 (24)	0.0.0.0	1
200.23.16.0	255.255.248.0 (21)	0.0.0.0	3
200.23.24.0	255.255.248.0 (21)	0.0.0.0	2
0.0.0.0	0.0.0.0 (0)	200.23.1.1	3

Čo určiť ako cieľovú MAC adresu?

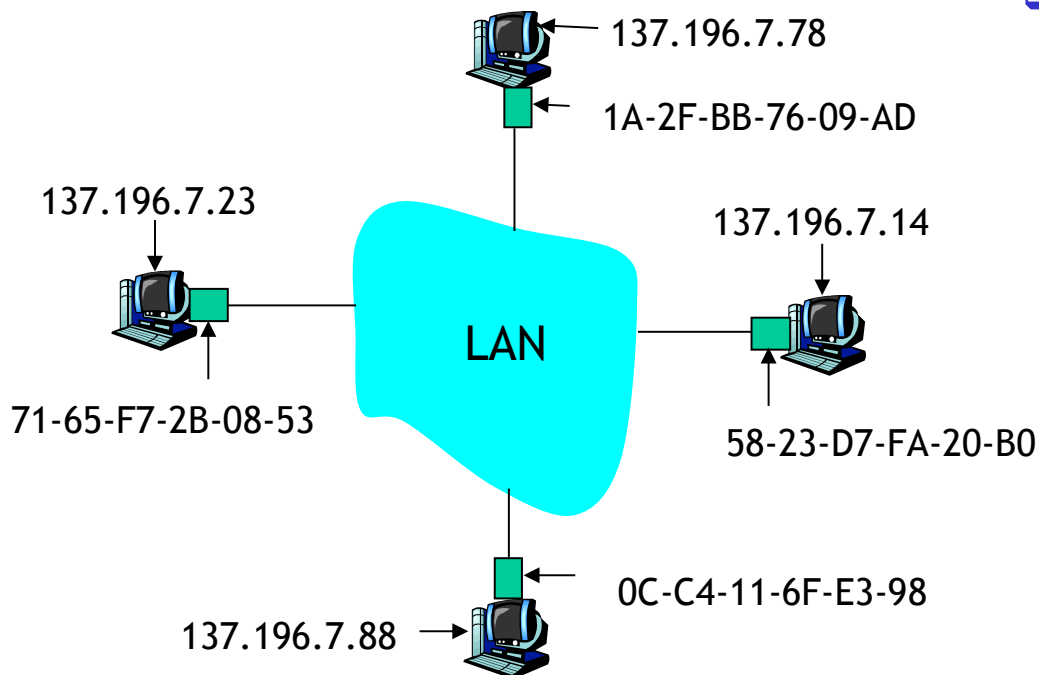
- ❑ Príjemca rámca **MUSÍ byť v našej sieti**

cieľ	maska	brána	rozhranie
200.23.24.0	255.255.255.0 (24)	0.0.0.0	1
200.23.16.0	255.255.248.0 (21)	0.0.0.0	3
200.23.24.0	255.255.248.0 (21)	0.0.0.0	2
0.0.0.0	0.0.0.0 (0)	200.23.1.1	3

- ❑ Ak je brána 0.0.0.0 → rámec treba poslať priamo počítaču s IP adresou cieľa
- ❑ Ak brána nie je 0.0.0.0 → rámec treba poslať na bránu

ARP: Address Resolution Protocol

Úloha: zistiť MAC adresu uzla X, keď viem IP adresu uzla X

- ❑ **sieťový protokol !!!**
- ❑ Každý uzol (stanica, router) má **ARP** tabuľku
- ❑ ARP tabuľka: mapovanie IP/MAC pre niektoré uzly na LAN

< IP adresa; MAC adresa; TTL >

- ❖ TTL (Time To Live): čas, po ktorom bude mapovanie zabudnuté (typicky 5-20 minút)

ARP protokol

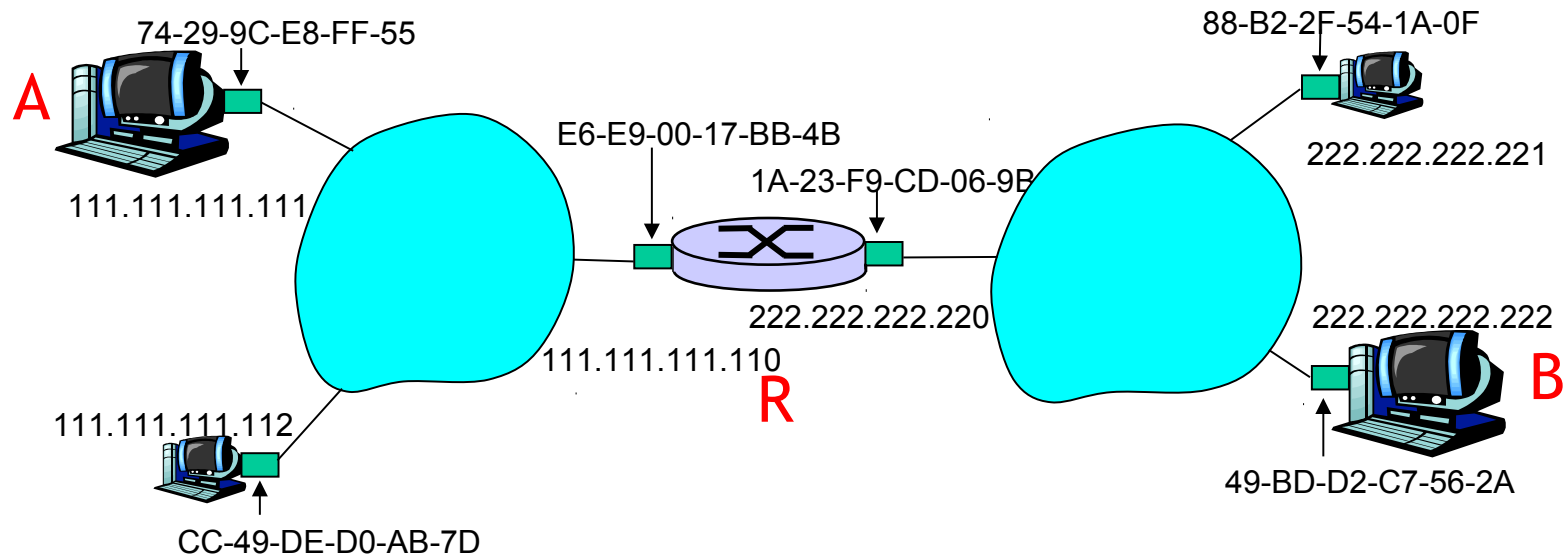
- A chce poslať datagram pre B, ale MAC adresa B nie je v ARP tabuľke uzla A
- A vyšle **broadcastovú** ARP otázku, obsahujúcu IP adresu uzla B
  - ❖ cieľová MAC adresa = FF-FF-FF-FF-FF
  - ❖ všetky zariadenia v lokálnej sieti túto ARP otázku dostanú
- B prijme ARP otázku, odpovie uzlu A so svojou MAC adresou
  - ❖ unicastová odpoveď
- A si uloží dvojicu IP a MAC adresa uzla B vo svojej ARP tabuľke
  - ❖ ak je záznam v ARP tabuľke príliš starý, maže sa, a obnoví sa, až keď znova potrebujem komunikovať s B
- ARP je “plug-and-play”:
  - ❖ uzly sa učia záznamy do svojich ARP tabuliek bez zásahu administrátora siete alebo sieťového servera

Adresácia: smerovanie do inej siete

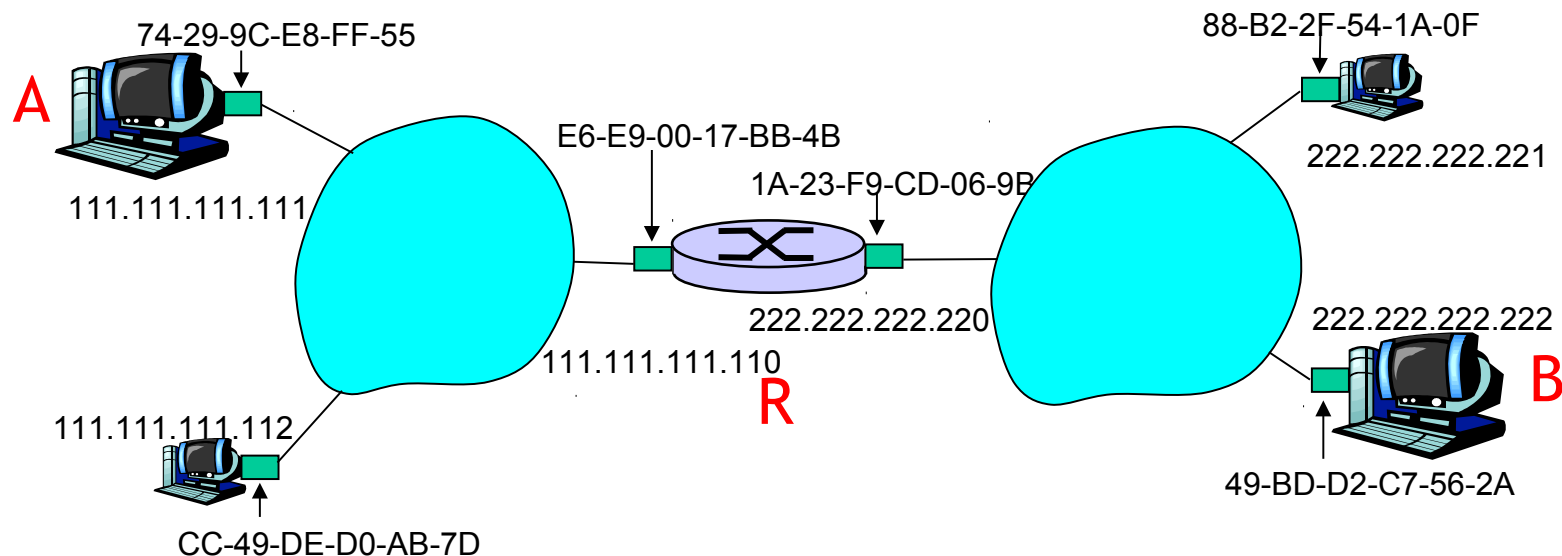
postup: **posielame datagram z A do B cez R =**
A posiela rámec s datagramom pre R a následne
R posiela rámec s datagramom pre B

predpokladáme, že A vie IP adresu stanice B

- dve ARP tabuľky v routri R: jedna pre každé rozhranie

- ❑ sieťová vrstva v A vytvorí IP datagram so zdrojovou IP A, a cieľovou IP B, pomocou smerovacej tabuľky zistí, že má poslať datagram cez IP R (brána je 111.111.111.110) a pošle datagram spojovej vrstve
- ❑ A použije ARP na zistenie MAC adresy routra R na základe jeho IP 111.111.111.110
- ❑ A zabalí datagram s cieľovou IP adresou B do rámca s MAC adresou R
- ❑ router R rozbalí dôjdený rámec a na základe cieľovej adresy (IP B) a svojej smerovacej tabuľky zistí, že ho má poslať do lokálnej siete na rozhraní s IP adresou 222.222.222.220 (brána je 0.0.0.0)
- ❑ R použije ARP na zistenie MAC adresy B na základe jej IP B
- ❑ R zabalí datagram s cieľovou IP B do rámca s MAC adresou B a pošle ho do lokálnej siete, kde ho prijme B

NDP = “ARP” pre IPv6 + ďalšie použitie

- ❑ NDP (neighbor discovery protocol) je súčasťou ICMPv6
- ❑ Ak chcem preklad z IPv6 adresy 2001:111::1:2345:6789 na MAC adresu odošlem multicastovú správu na 33:33:23:45:67:89, na ktorej tento uzol musí počúvať
- ❑ Výsledok prekladu sa uloží v NDP tabuľke
  - ❖ Windows: netsh interface ipv6 show neighbors
  - ❖ Linux: ip -6 neighbor show

RARP (Reverse ARP)

- ❑ “inverzný” protokol k ARP
- ❑ preklad (svojej) MAC adresy na IP adresu
- ❑ reálne je zastaralý a nahradený protokolom DHCP(v4)

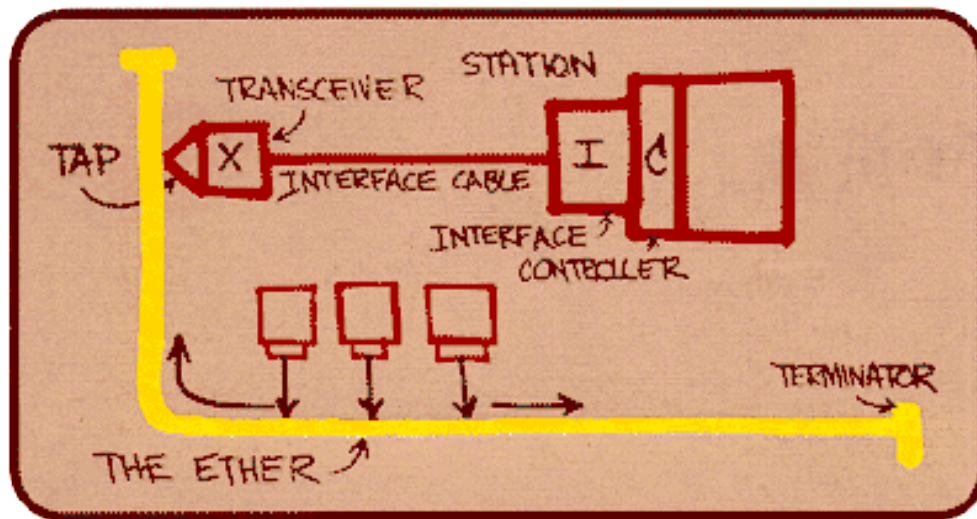
Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológia LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Ethernet 802.3

“dominantná” drôtová LAN technológia:

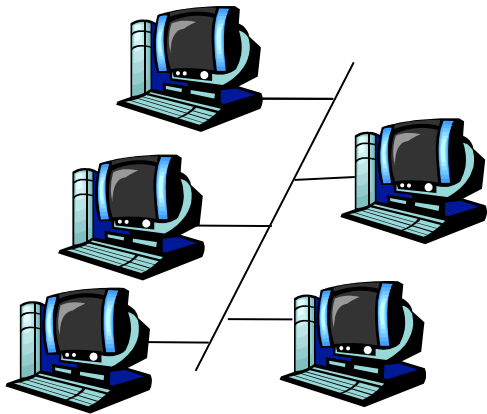
- ❑ veľmi lacná: cca 4 € za 100Mb/s sieťovú kartu, 5 € za 1Gb/s
- ❑ prvá rozšírená technológia
- ❑ jednoduchšia a lacnejšia ako tokenové LAN alebo ATM
- ❑ zvláda aktuálne maximálne rýchlosti: 10 Mb/s - 10 Gb/s

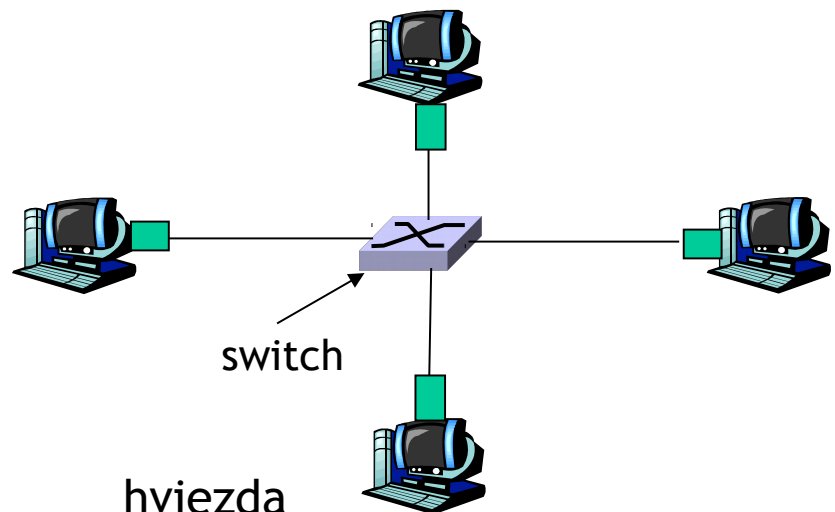
Pôvodný návrh
Ethernetu podľa
Metcalfe-a

Topológia hviezd

- ❑ zbernicová topológia populárna do polovice 90-tych rokov
  - ❖ všetky uzly v spoločnej **kolíznej doméne**
- ❑ dnes prevláda topológia hviezd
  - ❖ v centre hviezd je aktívny **switch**
  - ❖ každý “lúč” realizuje nezávislý Ethernetový protokol
    - súčasne vysielajúce stanice nie sú v kolízii

zbernica: koaxiálny kábel

hviezda

Kolízna a broadcastová doména

□ Kolízna doména

- ❖ uzly napojené na spoločný spoj, alebo uzly spojené cez hub
- ❖ ak dva uzly z rovnakej kolíznej domény začnú naraz vysielat', vznikne kolízia

□ Broadcastová doména

- ❖ uzly **v rovnakej sieti** (LAN)
  - napojené na spoločný spoj, alebo cez hub, alebo cez switch
- ❖ množina uzlov, ktoré majú prijať vyslanú broadcastovú správu (cieľová MAC adresa je FF-FF-FF-FF-FF-FF)

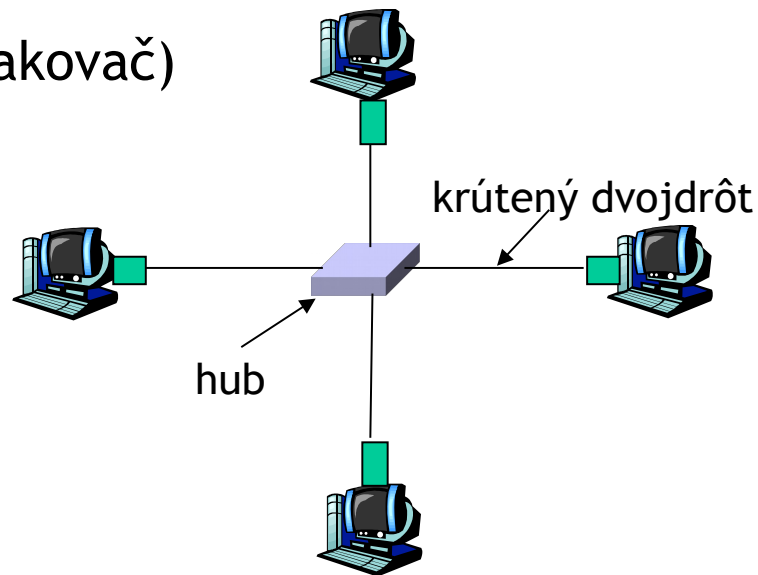

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Hub (rozbočovač)

- ❑ pracuje iba na fyzickej vrstve (L1):
  - ❖ signály prichádzajúce z jedného spojenia po zrekonštruovaní odchádzajú **všetkým** ostatným spojeniam rovnako rýchlo
  - ❖ všetky uzly napojené na hub môžu spôsobovať medzi sebou kolízie
  - ❖ nepoznajú, čo je to rámeček, nečakajú, kým celý príde, aby ho preposlali
- ❑ ak má len 2 zásuvky = repeater (opakovač)

Prehľad prednášky

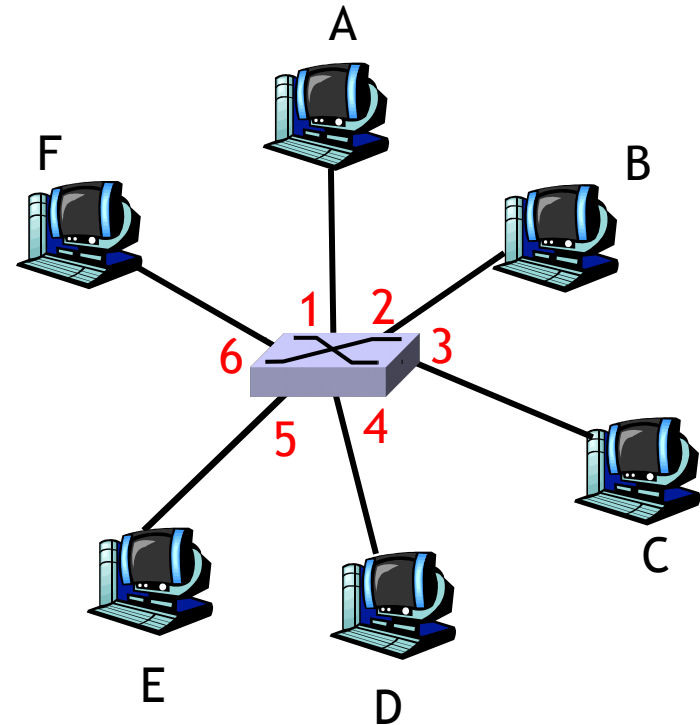
- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ **Switch**
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Switch (prepínač)

- ❑ **zariadenie spojovej vrstvy (L2) : sofistikovanejšie ako hub**
  - ❖ prijme a pošle celý rámec (typ store-and-forward)
  - ❖ zvládne prepájať aj rôzne rýchle spojenia
  - ❖ zisťuje MAC adresy z rámcov a ak príde rámec pre niektorú zo známych MAC adries, posiela rámec iba do jedného spoja
- ❑ ***transparentné***
  - ❖ stanice nevedia o prítomnosti switchu v sieti
- ❑ ***plug-and-play, samoučiace***
  - ❖ switche netreba konfigurovať
- ❑ delí kolízne domény
- ❑ ak má len 2 zásuvky = bridge (most)

Switch: mnoho súbežných vysielaní

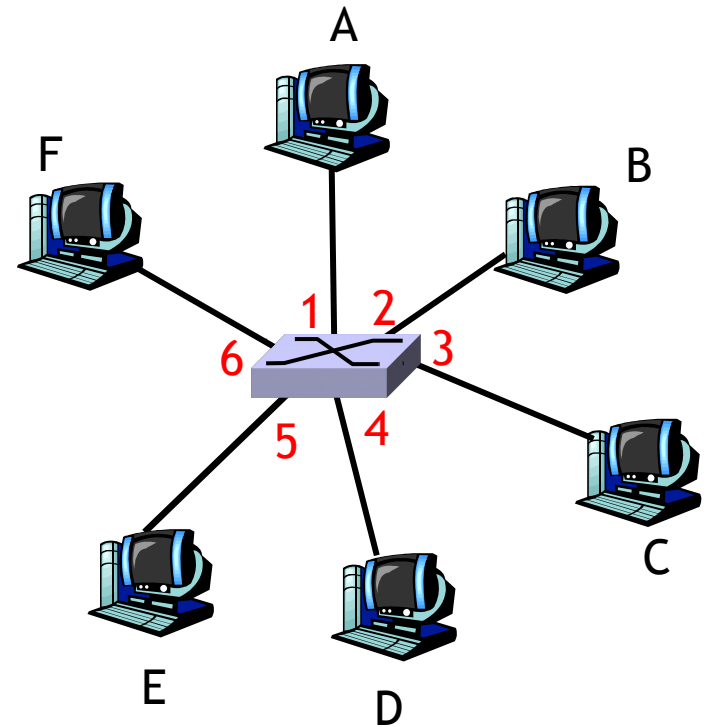
- ❑ každý uzol má vyhradené samostatné spojenie k switchu
  - ❖ vlastná kolízna doména
- ❑ nezávislý Ethernetový protokol na každom spoji
- ❑ žiadne kolízie: úplný duplex
  - ❖ každé spojenie má vlastnú kolíznu doménu
- ❑ **prepínanie**: A-D a B-E môžu bežať nezávisle a bez kolízií
  - ❖ to sa nedá, ak používame hub

switch so 6 sieťovými zásuvkami =
Ethernetovými portami
(1,2,3,4,5,6)

Prepínacia tabuľka

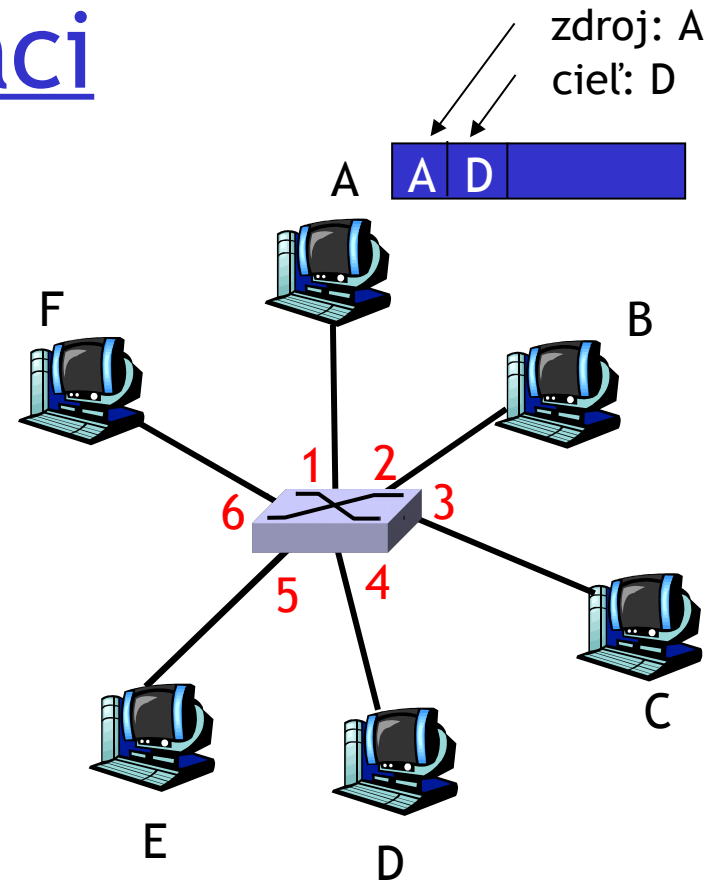
- ❑ Ako switch vie, že D je dostupné cez zásuvku 4 a E cez zásuvku 5?
- ❑ Každý switch má **prepínaciu tabuľku** so záznamami:
  - ❖ MAC adresa uzla
  - ❖ číslo zásuvky, cez ktorú je tento uzol dostupný
  - ❖ časová pečiatka
- ❑ skoro ako smerovacia tabuľka!

switch so 6 sieťovými zásuvkami =
Ethernetovými portami
(1,2,3,4,5,6)

Switch je samoučiaci

- switch sa **učí**, ktorý uzol je dostupný cez ktorú zásuvku
  - ❖ keď príde ľubovoľný rámec, switch si zistí MAC adresu odosielateľa
  - ❖ uloží túto MAC adresu spolu so zásuvkou, cez ktorú rámec prišiel, v prepínacej tabuľke

MAC adresa	zásuvka	čas
A	1	60

prepínacia tabuľka
(na začiatku prázdna)

Switch: posielanie rámcov

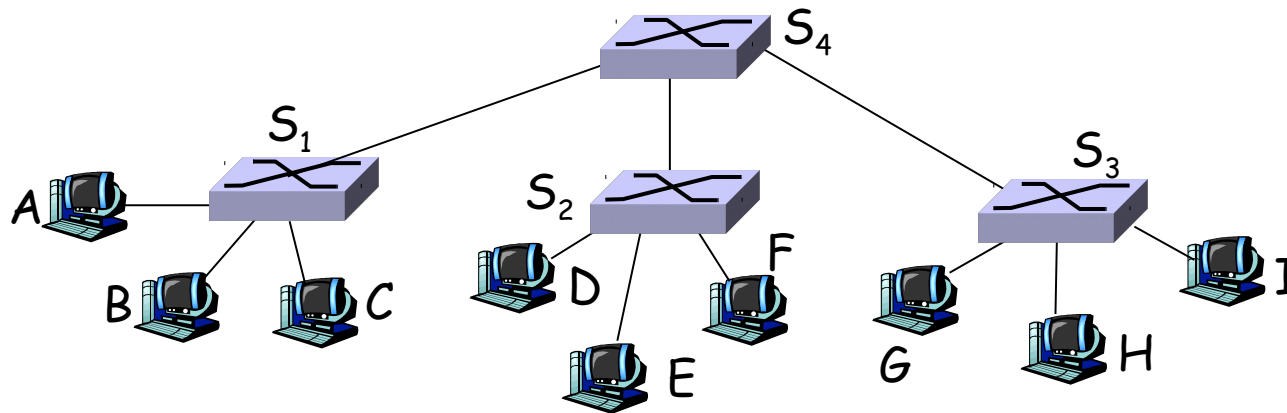
Ked' príde rámeč:

1. uloží si zásuvku s odosielateľovou adresou
2. nájdi v prepínacej tabuľke cieľovú MAC adresu
3. **ak** sa našiel záznam pre daný cieľ
    potom {
        ak cieľ je dostupný cez tú istú zásuvku ako odosielateľ
        potom zahod' rámeč
        inak pošli rámeč k príjemcovi cez správnu zásuvku
    }
    inak pošli rámeč všade okrem zásuvky odosielateľa

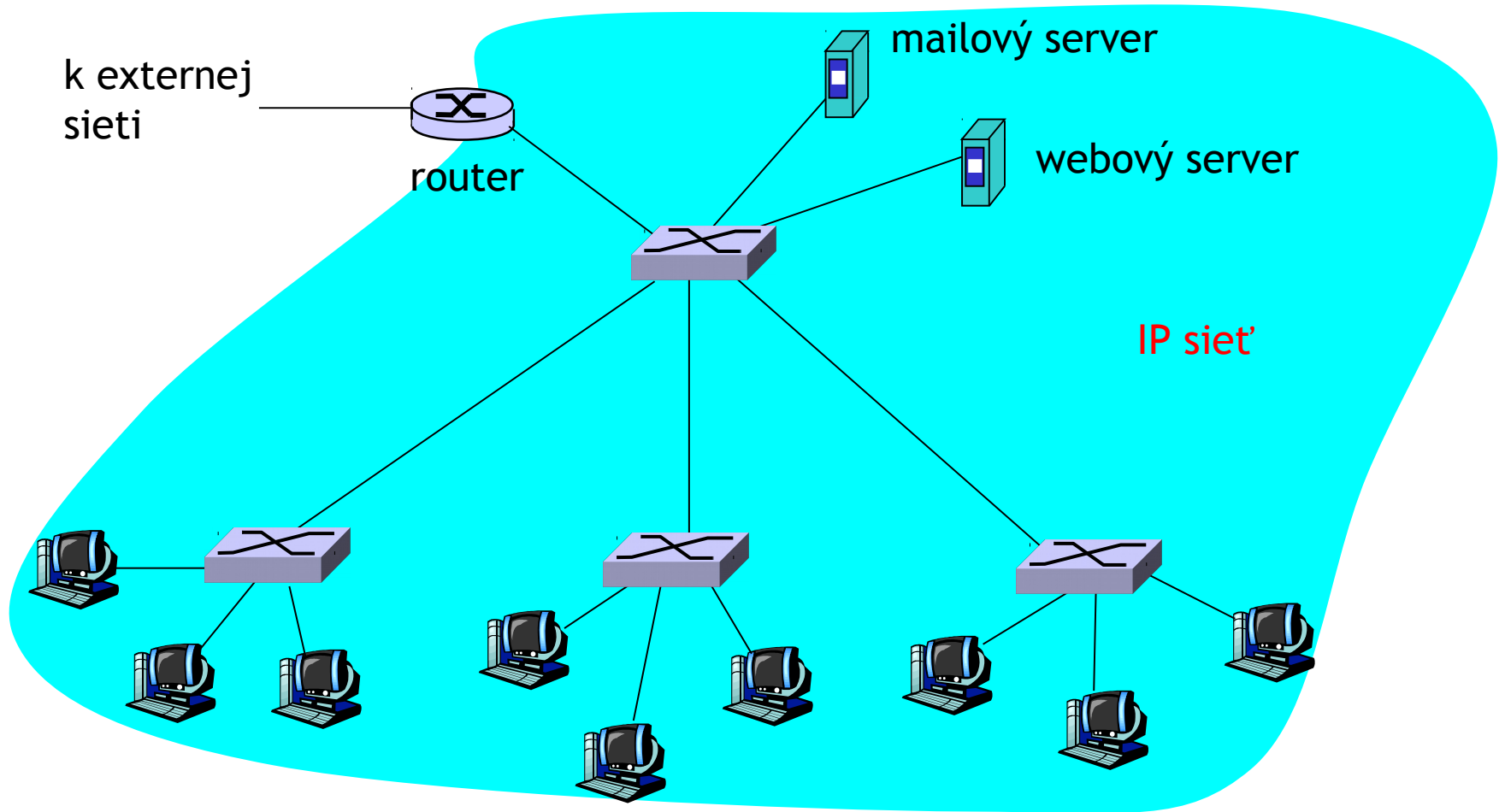
Prepojené switche

- switche môžu byť prepájané aj navzájom

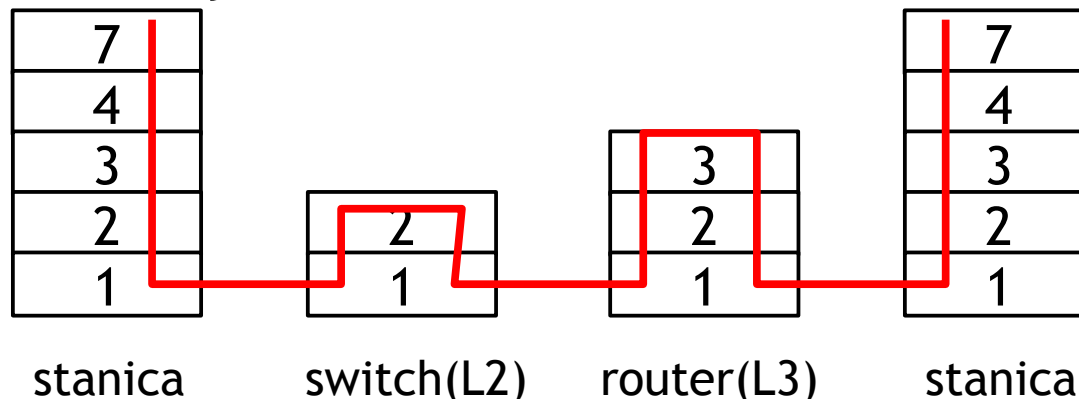
- Ako vie switch S₁ kam poslať rámec pre uzol F?
- samoučenie! - funguje rovnako ako pri jednom switchi v sieti
- Vie S₁, že rámec má ísť cez switche S₄ a S₂ ?

Sieť organizácie

Switche (prepínače) a routre (smerovače)

- obe najprv príjmu celý paket a až potom ho odošlú ďalej
  - ❖ routre: zariadenia sietevej vrstvy (skúma hlavičku sietevej aj spojovej vrstvy)
  - ❖ switche sú zariadenia spojovej vrstvy (skúma hlavičku spojovej vrstvy)
- routre si uchovávajú smerovaciu tabuľku
  - ❖ púšťajú smerovacie protokoly
  - ❖ každé rozhranie routra má vlastnú IP a MAC adresu, vlastnú ARP tabuľku (ako stanice)
- switche si uchovávajú prepínicu tabuľku
  - ❖ učia sa, cez ktorú zásuvku sú dostupné ktoré MAC adresy
  - ❖ nemajú vlastnú IP ani MAC adresu - sú transparentné

Porovnanie zariadení

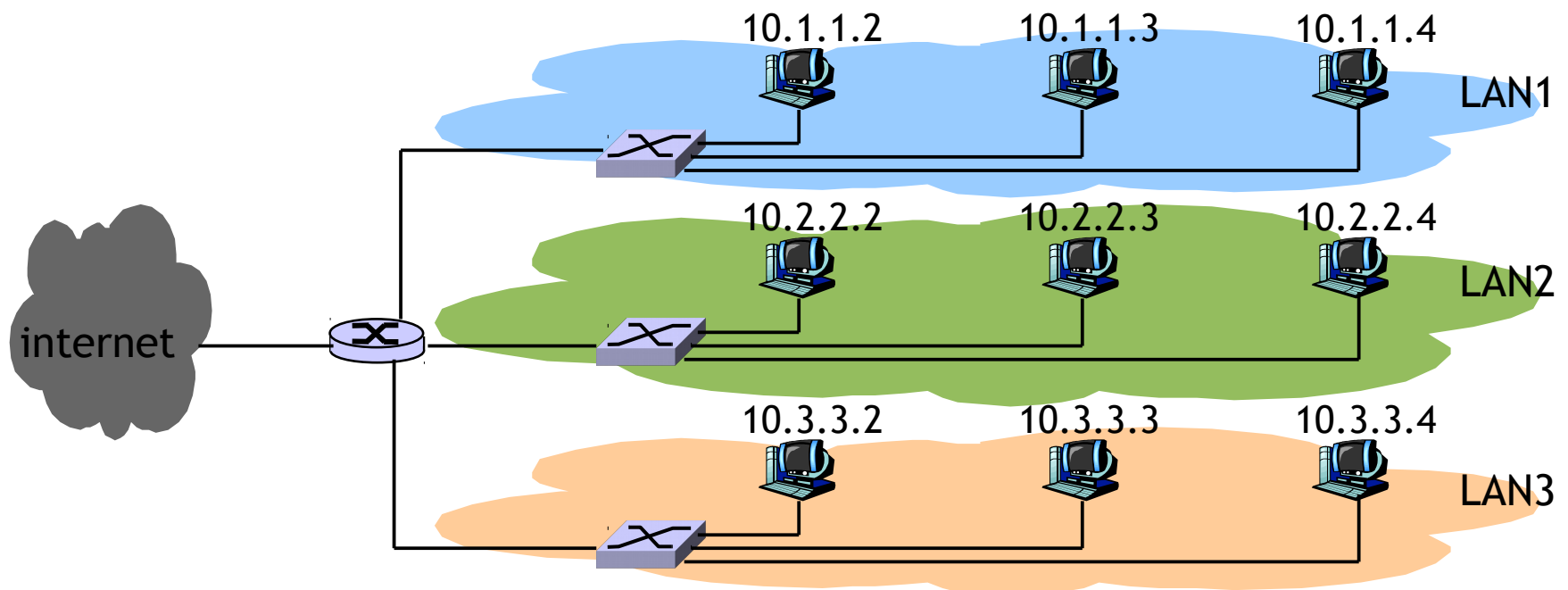
	hub	switch	router
oddelenie komunikácie	nie	áno	áno
plug & play	áno	áno	nie
výber optimálnej trasy	nie	nie	áno
prepojenie zariadení v rovnakej sieti	áno	áno	nie

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Rozdelenie viacerých podsietí

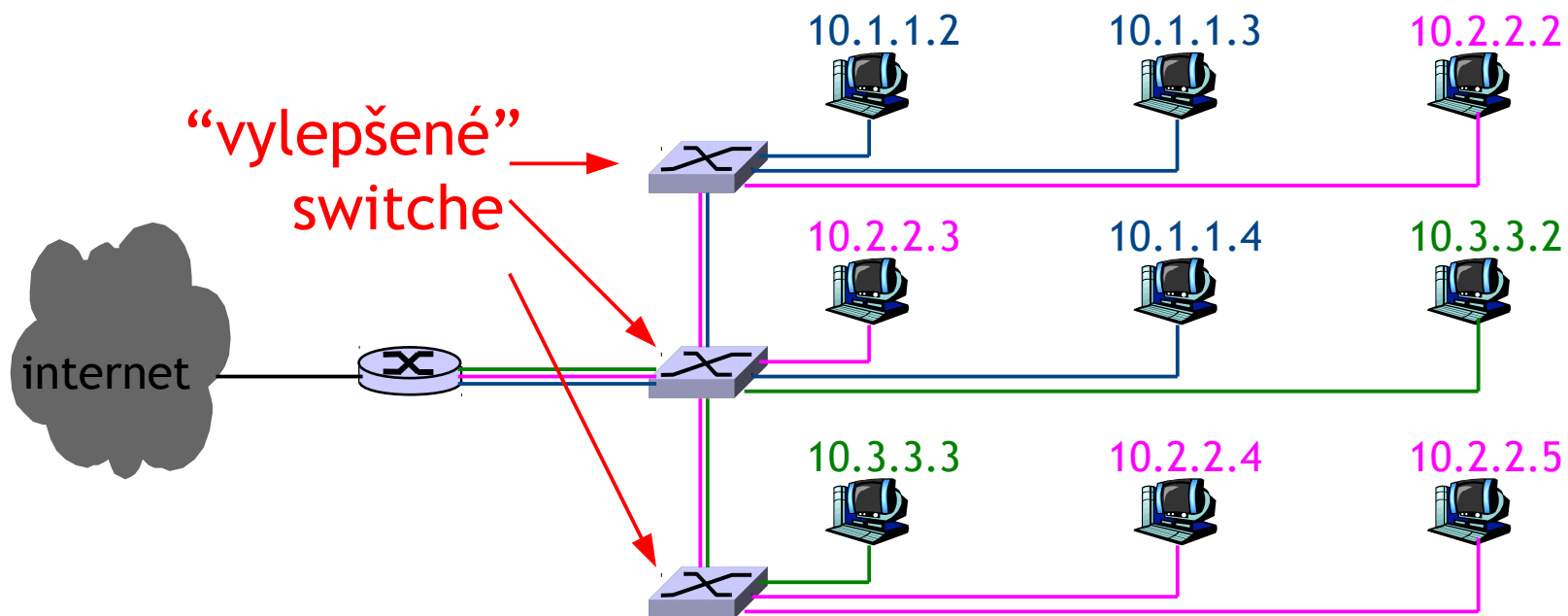
- štandardný prístup
  - ❖ router delí sieť na podsiete

Rozdelenie viacerých podsietí

□ Virtualizačný prístup

- ❖ siete delíme logicky, nie nutne fyzicky
- ❖ VLAN = Virtual LAN (virtuálna lokálna sieť)

VLAN: prečo vznikli

- ❑ zariadenia a stanice, ktoré **logicky patria k sebe** by mali byť spolu v jednej sieti
  - ❖ bezpečnosť, obmedzenie broadcastovej domény
- ❑ delenie siete na podsiete urobí administrátor softvérovo zo svojho počítača
- ❑ spojiť logicky súvisiace uzly aj fyzicky, môže byť finančne aj administratívne náročné
- ❑ pri presune počítača na iné miesto nemusíme ťahať aj kábel

VLAN: určenie členstva

- členstvo v danej virtuálnej sieti sa môže definovať podľa:
  - ❖ zásuviek inteligentného switcha
    - najčastejšie riešenie
  - ❖ MAC adres koncových zariadení
    - lepšia mobilita staníc
  - ❖ sieťovej adresy (proprietárne riešenia)
    - vyžaduje špeciálny switch, schopný čítať hlavičku sieťovej vrstvy (switch číta sieťovú hlavičku - HERÉZA!!!)
    - výborná mobilita staníc
    - každá stanica môže mať viac IP adres a každú v inej VLAN
    - odpadá nutnosť meniť rámce na spojovej vrstve
  - ❖ multicast adresy (proprietárne riešenia)
    - uzly sa aktívne pripájajú a odpájajú zo siete (tiež sieťová vrstva)
  - ❖ aplikačného protokolu, cookie (proprietárne riešenia)
    - totálny úlet (dokonca aj analyzujeme správu aplikačnej vrstvy)
    - smerovanie podľa služby, load balancing

VLAN: určenie členstva

□ členstvo v danej virtuálnej sieti sa môže definovať podľa:

❖ **zásuviek inteligentného switcha**

- najčastejšie riešenie

❖ **MAC adres koncových zariadení**

- lepšia mobilita staníc

} 802.1Q

❖ **sieťovej adresy (proprietárne riešenia)**

- vyžaduje špeciálny switch, schopný čítať hlavičku sieťovej vrstvy (switch číta sieťovú hlavičku - HERÉZA!!!)
- výborná mobilita staníc,
- každá stanica môže mať viac IP adres a každú v inej VLAN
- odpadá nutnosť meniť rámce na spojovej vrstve

❖ **multicast adresy (proprietárne riešenia)**

- uzly sa aktívne pripájajú a odpájajú zo siete (tiež sieťová vrstva)

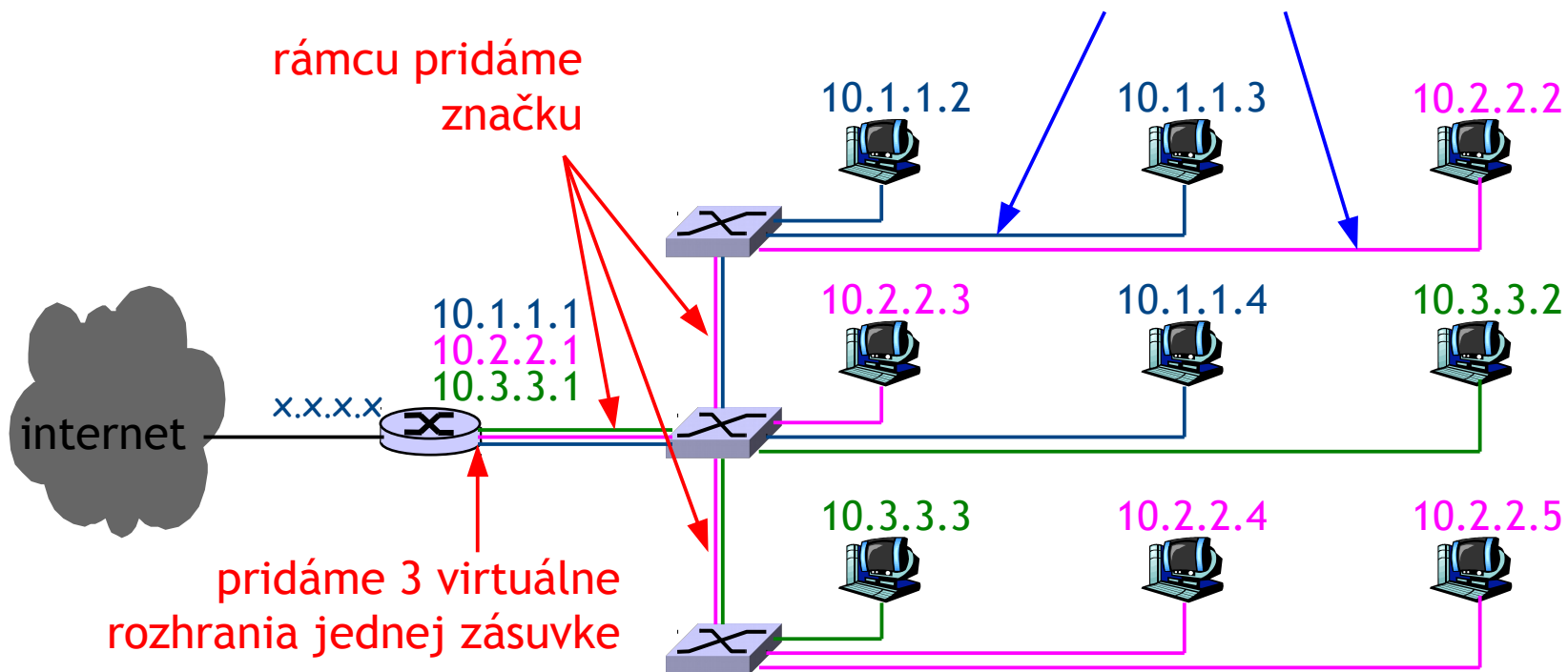
❖ **aplikačného protokolu, cookie (proprietárne riešenia)**

- totálny úlet (dokonca aj analyzujeme správu aplikačnej vrstvy)
- smerovanie podľa služby, load balancing

VLAN: 802.1Q

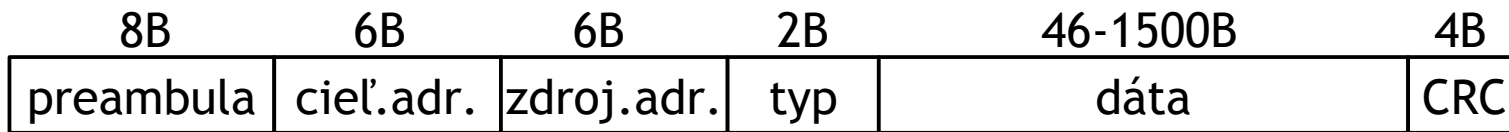
- Pre každý rámec potrebujeme vedieť, do ktorej VLAN patrí, aby sme vedeli, kam ho poslať.

tu nám značky netreba
(dokonca ich ani nemusíme vedieť spracovať)

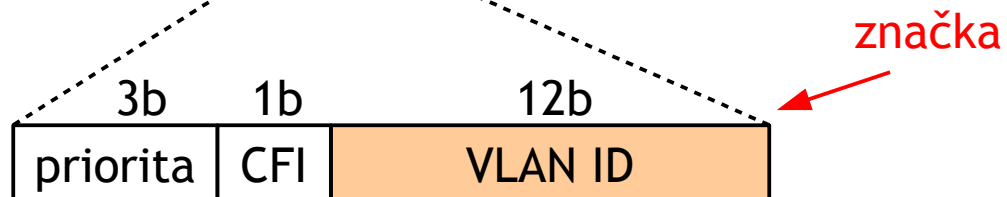
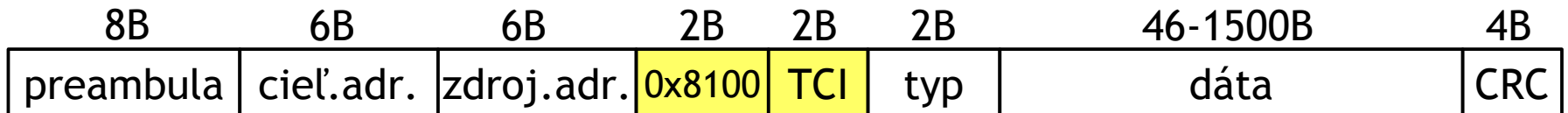

VLAN: 802.1Q

□ rozšírime rámec 802.3

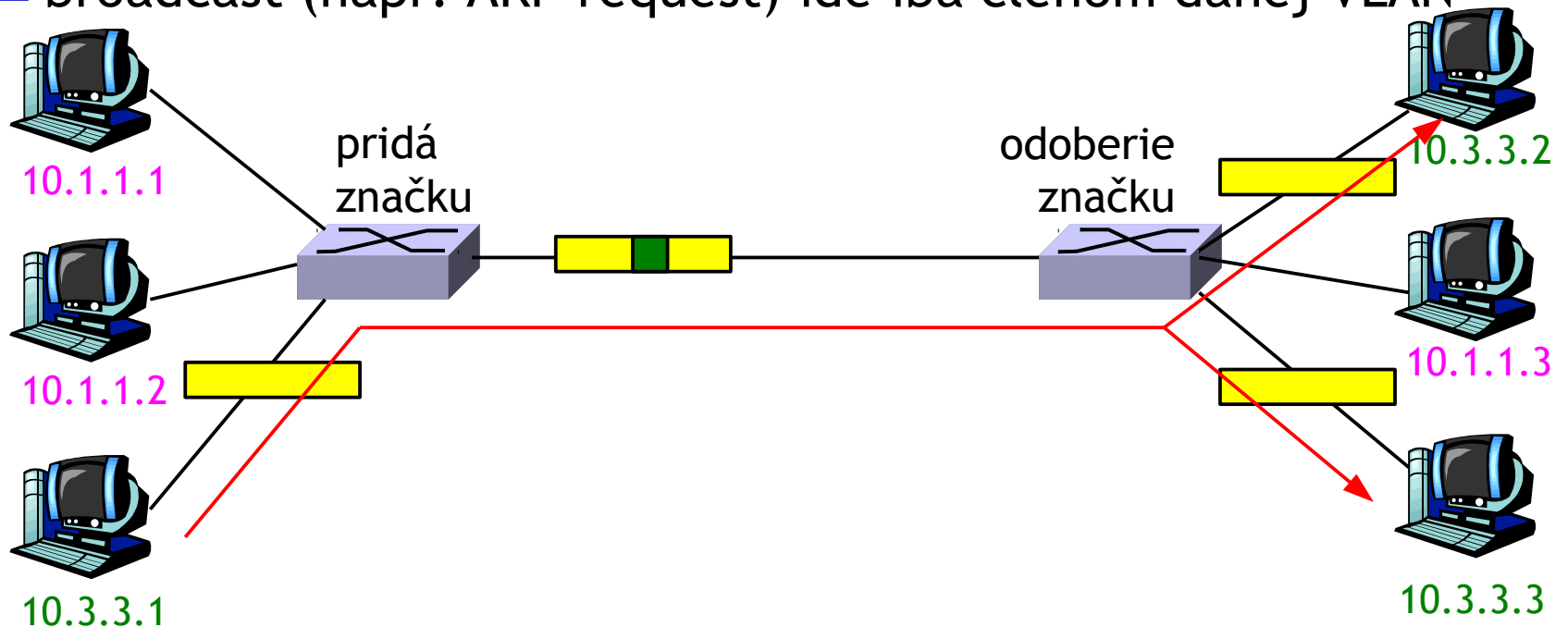
□ na rámec 802.3ac

CFI $\begin{cases} 0 : \text{ adresy sú klasické MAC adresy} \\ 1 : \text{ adresy sú RIF polia v Token Ringu (z dôvodu kompatibility)} \end{cases}$

VLAN: značkovanie

- ❑ bežné sieťové karty nie sú schopné prijať rozšírený rámec 802.3ac
- ❑ broadcast (napr. ARP request) ide iba členom danej VLAN

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

802.1D

- ❑ (R)STP = (rapid) spanning tree protocol
- ❑ podobný tomu, čo sme spomínali pri broadcastovom smerovaní
- ❑ zabraňujeme broadcastovým búrkam
- ❑ vytvorí sa kostra grafu
  - ❖ vyberie sa koreň stromu (uzol s najmenším bridge ID, v prípade rovnosti najmenšia MAC adresa) - rendezvous point
  - ❖ každý iný switch si aktivuje zo svojich zásuviek, cez ktoré sa dá dostať ku koreňu, iba tú, ktorá má najmenšiu cenu (tá je určená rýchlosťou spojov na ceste)
  - ❖ zapnuté ostanú všetky zásuvky, cez ktoré sa nedá dostať ku koreňu
- ❑ po vytvorení sa periodicky kontroluje konektivita
- ❑ pre VLAN sú špeciálne verzie PVST, PVST+, RPVST, MSTP, MISTP

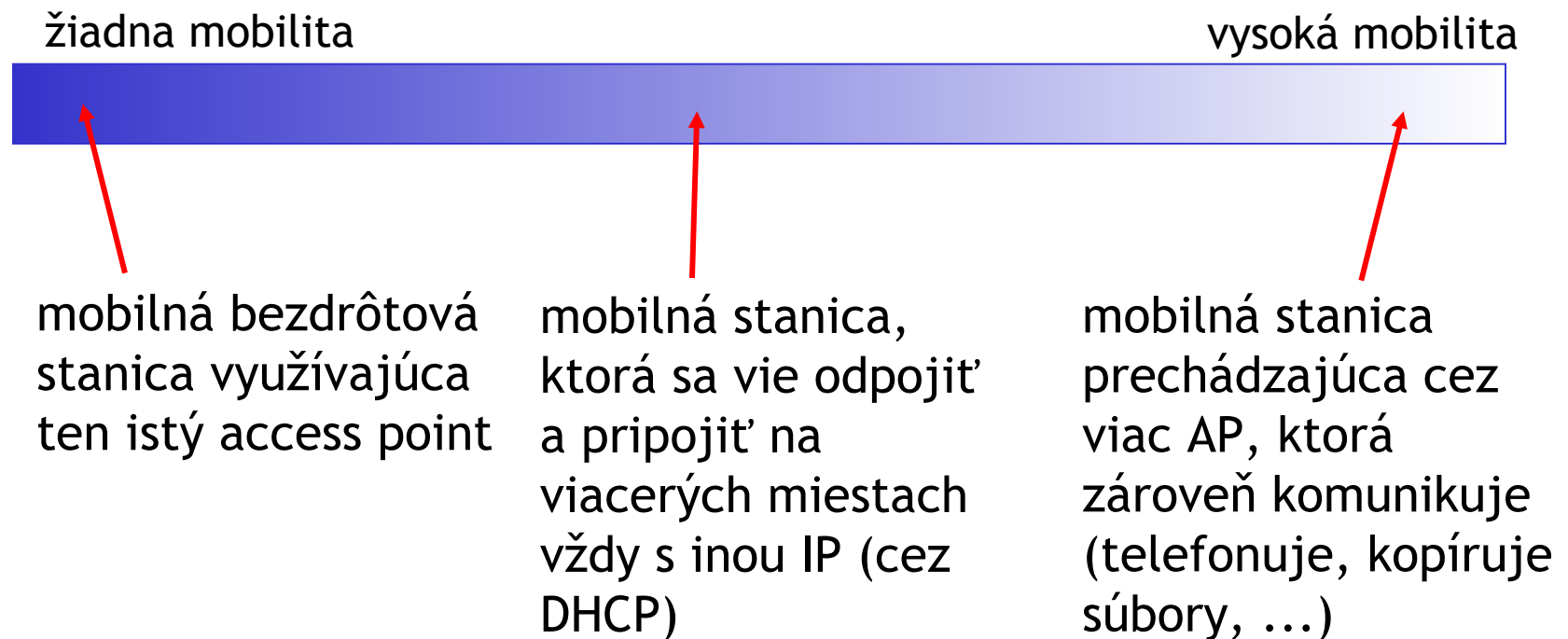
Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ **Mobilita**
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Čo je to mobilita

- ☐ mobilita z pohľadu siete:

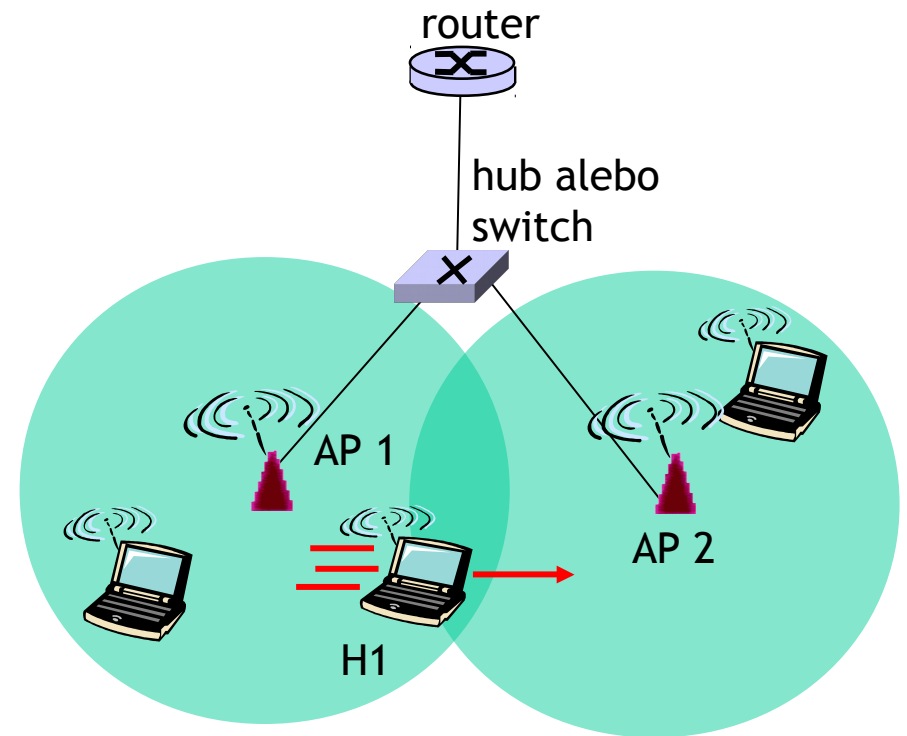

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ **v rámci siete**
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

802.11: mobilita v rámci siete

- ❑ H1 ostáva v tej istej sieti: IP adresa môže ostať rovnaká
- ❑ switch: na ktorý AP sa H1 napojil?
  - ❖ samoučenie: switch si obnoví riadok prepínacej tabuľky pri prvom rámci od H1 zaslaného cez AP2

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Idea medzisiet'ovej mobility

Ako môžeme komunikovať s niekým, kto často mení svoju adresu?

- ❑ pýtam sa všetkých naokolo, hľadám vo všetkých mestách, kde si myslím, že by mohla byť,..
- ❑ počkám si, až ma osloví ona sama?
- ❑ zavolám jej rodičom, tí budú isto vedieť, kde je !

vrátíme sa na
siet'ovú vrstvu

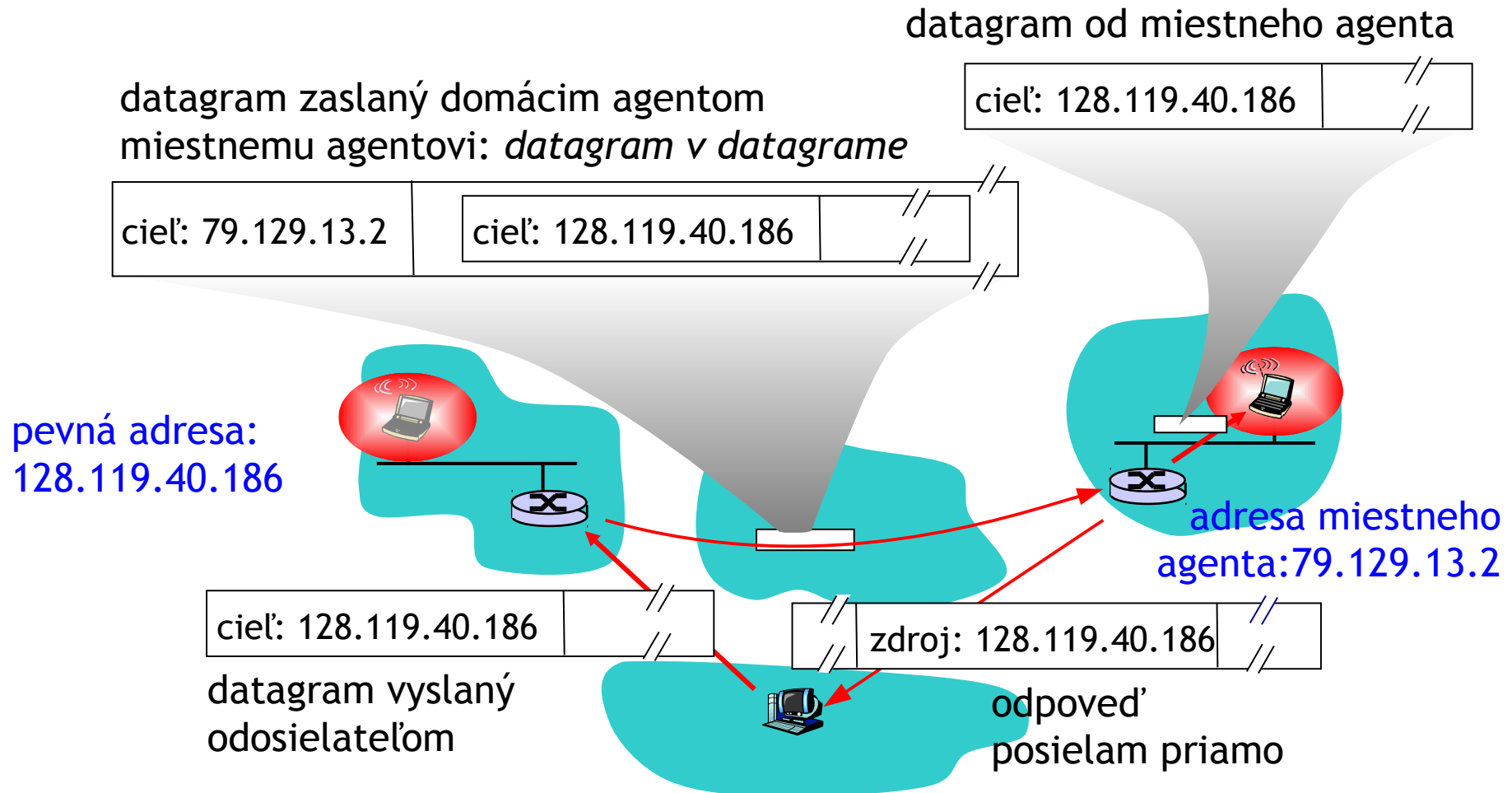

Mobile IP [RFC 3344]

Hlavná idea:

- ❑ aj v novej sieti mám stále svoju IP (chcem si zachovať otvorené spojenia z predchádzajúcej siete)
- ❑ nájdeme miestneho agenta s miestnou IP, ktorý bude komunikovať s domácim agentom (rodič)
- ❑ v spolupráci s miestnym agentom sa ohlásime u domáceho agenta (rodič vie adresu môjho miestneho agenta)
- ❑ komunikácia pre mňa ide cez domáceho a miestneho agenta (ten s kým komunikujem, nevie že sa presúvam)

Mobile IP: nepriame smerovanie

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ **mobilné siete**

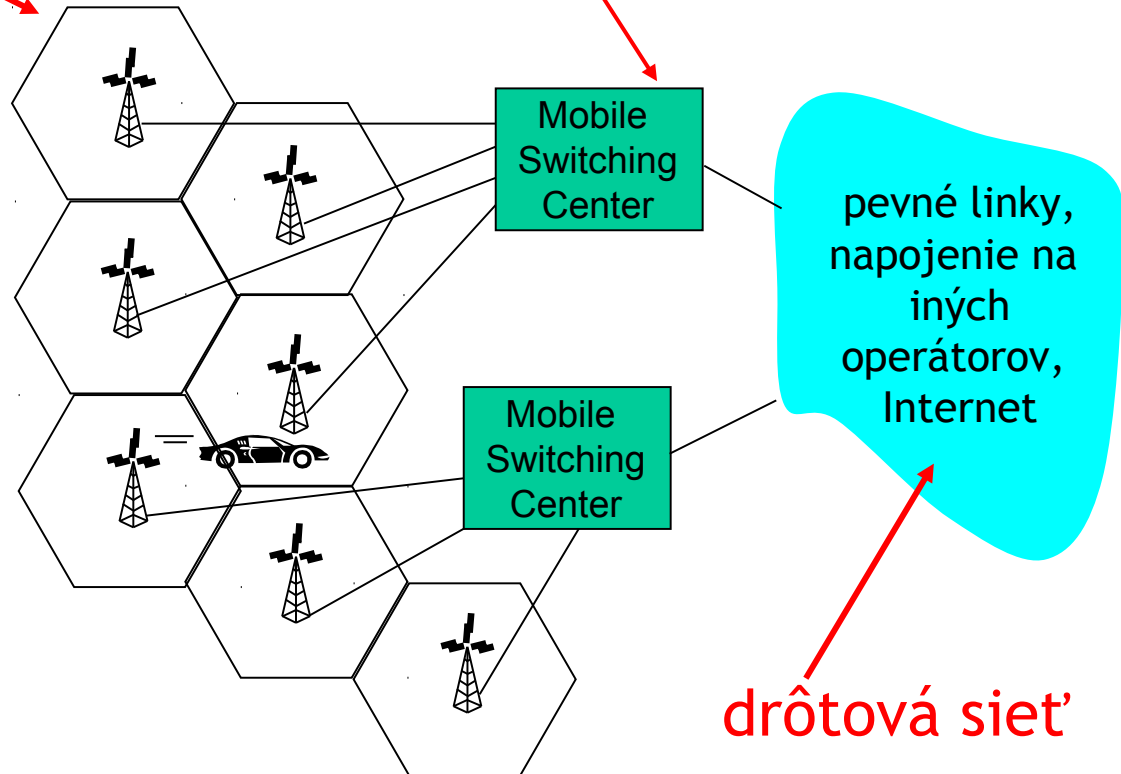
Mobilné telefónne siete (GSM,...)

MSC

- spájajú bunky do spoločnej siete
- riadenie nastavenia hovoru
- riešenie mobility

bunka

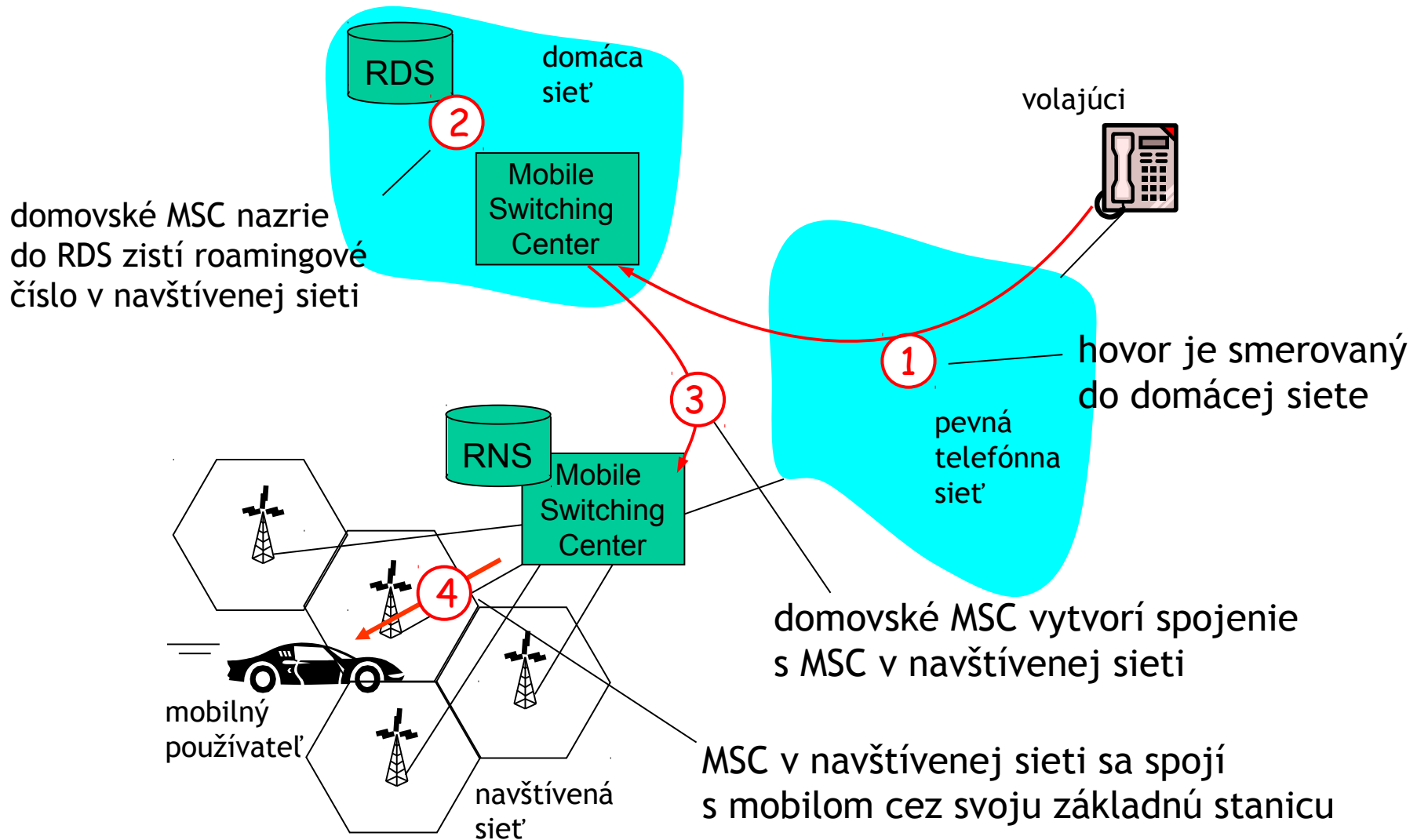
- pokrýva nejaký geografický región
- *základná stanica*
analógia pre 802.11 AP
- *mobilné zariadenia*
pripájajú sa na základné stanice

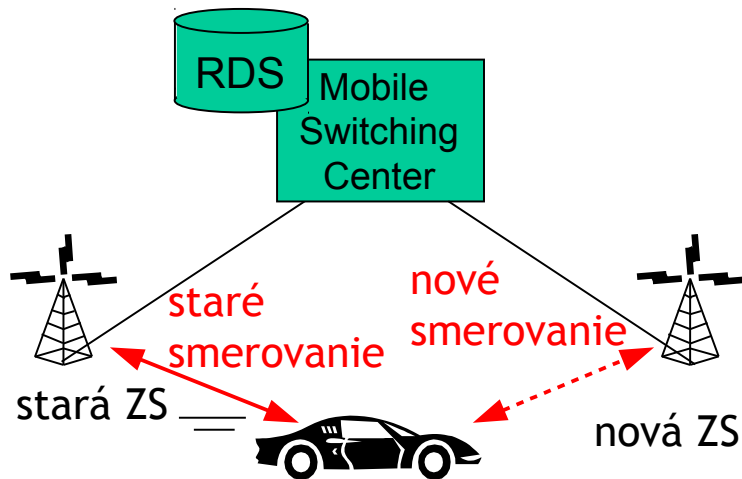
Riešenie mobility v mobilných sieťach

- **domáca sieť**: sieť lokálneho operátora, ktorého sme zákazníkom
  - ❖ **register domácej siete (RDS)**: databáza domácej siete: číslo telefónu, služby, platby, ..., informácia o aktuálnej polohe (môže byť aj v roamingovej sieti)
- **navštívená sieť**: sieť v ktorej je telefón napojený (cez roaming)
  - ❖ **register navštívenejej siete (RNS)**: databáza s každým práve napojeným telefónom

GSM: nepriame smerovanie

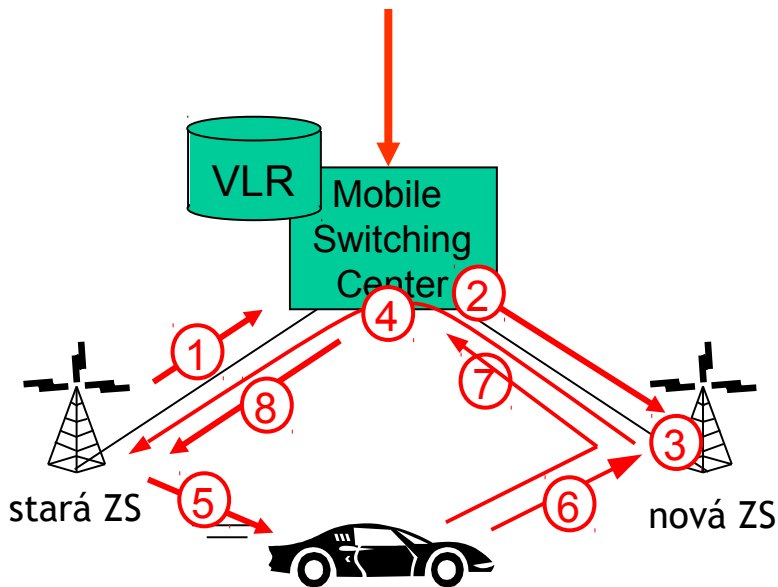

GSM: prepínanie medzi stanicami

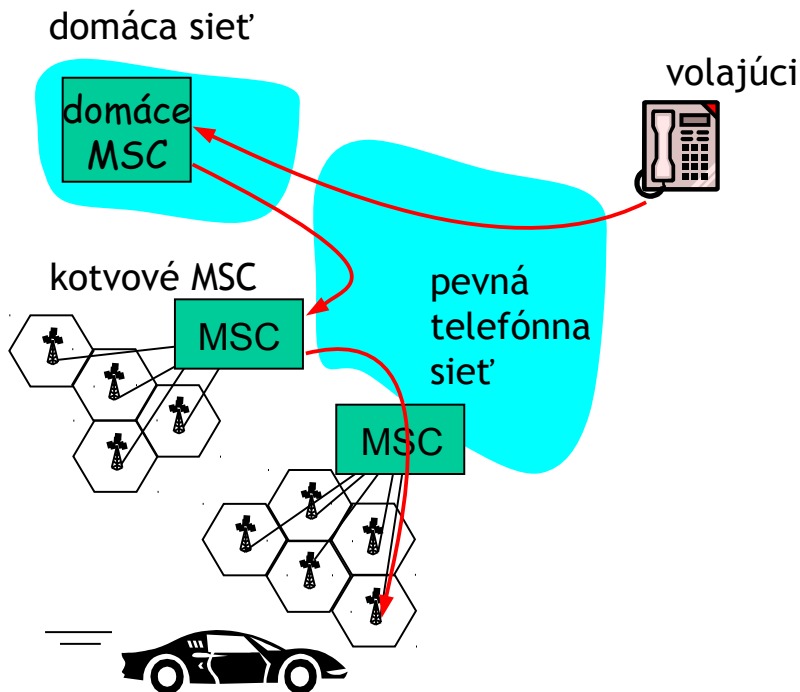
- ❑ **cieľ prepínania:** smerovať hovor cez novú základnú stanicu (ZS) bez prerušenia
- ❑ **dôvod prepínania:**
  - ❖ nová ZS má silnejší signál na prijímanie
  - ❖ spojenie s bližšou ZS vyžaduje iba slabšiu intenzitu vysielania (šetríme baterku)
  - ❖ rozloženie záťaže: uvoľnenie kanála vo vytťaženej ZS
- ❑ prepnutie inicializuje stará ZS

GSM: prepínanie so spoločným MSC

1. stará ZS informuje MSC o blížiacom prepínaní so zoznamom ≥ 1 nových ZS
2. MSC si pripraví novú cestu
3. nová ZS alokuje kanál pre nové zariadenie
4. nová ZS pre MSC a starú ZS: som pripravená
5. stará ZS povie mobilu: prepni sa na novú ZS
6. aktivuje nové pripojenie
7. mobil oznámi MSC cez novú ZS, že sa úspešne prepol, MSC presmeruje hovor
8. stará ZS uvoľní zdroje

GSM: prepínanie medzi viac MSC

- ❑ **kotvové MSC:** prvé MSC na začiatku hovoru
  - ❖ hovor ostáva smerovaný cez toto MSC
- ❑ nové MSC sa pridávajú na koniec reťazca všetkých MSC, na ktoré bol mobil počas hovoru napojený
- ❑ niektoré siete (IS-41) poskytujú skrátenie reťaze MSC, ak je to možné

Vplyv bezdrôtového a mobilného spojenia na vyššie vrstvy

- ❑ logicky *by mal byť* vplyv minimálny
  - ❖ model so snahou o doručenie každého paketu ostáva
  - ❖ TCP a UDP môžu fungovať cez bezdrôtové spoje
- ❑ ale z pohľadu výkonu:
  - ❖ pakety sa strácajú alebo sú zdržané kvôli častým bitovým chybám, čakaniu na preposlanie na spojovej vrstve, stratám kvôli prepínaniu medzi základnými stanicami
  - ❖ TCP interpretuje stratu ako zahltenie a zbytočne zmenší okno odosielateľa
  - ❖ dlhšie zdržania pri mnohých pripojených zariadeniach
  - ❖ obmedzená rýchlosť bezdrôtových spojení

Prehľad prednášky

- ❑ Úvod do spojovej vrstvy
- ❑ Implementácia spojovej vrstvy
- ❑ Odhaľovanie chýb
  - ❖ kontrola parity
  - ❖ kontrolný súčet
  - ❖ CRC
- ❑ Adresácia na spojovej vrstve - MAC adresy
- ❑ Rámec Ethernetu 802.3
- ❑ Sieťové protokoly ARP a RARP
  - ❖ ARP a NDP tabuľka
- ❑ Topológie LAN
- ❑ Hub
- ❑ Switch
- ❑ Rozšírenia Ethernetu
  - ❖ VLAN 802.1Q
  - ❖ STP 802.1D
- ❑ Mobilita
  - ❖ v rámci siete
  - ❖ medzi sieťami (Mobile IP)
  - ❖ mobilné siete

Ďakujem za pozornosť

Modifikované slajdy z knihy:

Computer Networking: A Top Down Approach ,
4th edition.

Jim Kurose, Keith Ross
Addison-Wesley, July 2007.